

วารสารวิชาการจินตาสิต (ออนไลน์)

Chintasit Academic Journal (Online)

ISSN 3057-0956 (Online)

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2568

Vol. 3 No. 1 (2025), January – March

วัตถุประสงค์ :

วารสารวิชาการจินตาสิต เป็นวารสารวิชาการราย 3 เดือน (ปีละ 4 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม, ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน, ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน, และ ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ด้านศาสนา ปรัชญา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ศีลภาสา ศาสตร์ การศึกษา เศรษฐกิจ รวมถึงสหวิทยาการอื่นๆ

บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ วารสารวิชาการจินตาสิต ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะของกองบรรณาธิการ วารสารวิชาการจินตาสิต ไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 4 ฉบับ :

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 31 มีนาคม)

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)

ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 31 ธันวาคม)

เกณฑ์การพิจารณาและคัดเลือกบทความ :

บทความแต่ละบทความจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่านก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบข้อมูลของผู้เขียนบทความ เช่น ชื่อหรือประวัติการทำงาน และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ(Double-Blind Peer Review)

เงื่อนไขการตีพิมพ์ :

บทความที่ส่งมาขอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความของวารสาร และต้องให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้

ทัศนะและความคิดเห็นของผู้เขียนบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สำนักงาน :

วารสารวิชาการจินตาสิต (ออนไลน์)

เลขที่ 31/17 ถนนร่วมใจ ตำบลกุดป่อง

อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 42000

E-mail: Chintasit.journal@gmail.com

โทรศัพท์ 082 198 8696, 089 622 4068

<https://so19.tci-thaijo.org/index.php/Chintasit>

ISSN 3057-0956 (Online)

บรรณาธิการ :

พระมหาอภิพงศ์ คำหงษา, ดร.

กองบรรณาธิการ :

ศ.ดร.ชัยงค์ พรหมวงศ์

รศ.ดร.สมชัย ศรีนोक

รศ.ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอติชัย

รศ.ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ

ผศ.ดร.หอมหวล บัวระภา

ผศ.ดร.ประยุทธ์ ชูสอน

ประธานคณะมนตรีปฏิรูปการศึกษาระดับประชาชน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)**ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก**

รศ.ดร.บุญช่วย ศิริเกษ

รศ.ดร.พิมพ์อร สดเอี่ยม

พระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุทธิโร, ดร.

พระครูปริยัติคุณรังสี, ผศ.ดร.

รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รศ.ดร.ไชยา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รศ.ดร.ธงชัย สิงห์อุดม	มหาวิทยาลัยมหามจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.สุรพล พรหมกุล	มหาวิทยาลัยมหามจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.สุชาติ บางวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร.ศักดิ์นาถรณ์ นันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร.อุเทนทร์ วัชรชินโรส	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหามจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ธีระวัฒน์ แสนคำ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ศตวรรษ สงกาพันธ์	มหาวิทยาลัยมหามจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาเอกพันธ์ วรรณมณญ,ดร.	มหาวิทยาลัยมหามจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.นิภาภัทร ปราบกมล	มหาวิทยาลัยมหามจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.สุรัชย์ แก้วคุณ	มหาวิทยาลัยมหามจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาโยธิน มหาวิโร,ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.บุญเพ็ง สิทธิวงษา	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้จัดการวารสาร : ผศ.ดร.ชัชณพงศ์ ศรีจันทร์

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการจินตาสิต ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2568 กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ และคุณภาพมากที่สุดของบทความ เพื่อตีพิมพ์ และเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการที่มีข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะที่เป็นนวัตกรรม รวมถึงความคิดริเริ่มที่มีผลกระทบต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ และเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ โดยฉบับนี้เน้นการนำเสนอบทความวิจัย จำนวน 2 บทความ และบทความวิชาการ จำนวน 3 บทความ รวม 5 บทความ

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการจินตาสิต ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิก และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับปรุงบทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

(พระมหาอภิพงศ์ ฐิริวิฑูรโน (คำหงษา)

บรรณาธิการวารสารวิชาการจินตาสิต

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	ข
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	ข
บทบรรณาธิการ	ง

บทความวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดขอนแก่น	1-14
--	------

ETHICAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER KHON KAEN PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

จรัลย์ ประเสริฐ และจักรกฤษณ์ โปตาพล

Jarun Prasert and Chakgrit Podapol

การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ผ่าน สื่อสังคมออนไลน์: กรณีศึกษาจังหวัดเลย	15-26
---	-------

A STUDY OF YOUNG GENERATION'S LOCAL POLITICAL PARTICIPATION BEHAVIOR THROUGH
SOCIAL MEDIA: A CASE STUDY OF LOEI PROVINCE

อุเทนทร์ วัชรชินนโรส

Uthen Wacharachinoros

บทความวิชาการ

27-36

การศึกษาแนวคิดทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำในสังคมปัจจุบัน	
---	--

A STUDY OF DASAVIDHA-RĀJADHAMMA CONCEPT AND LEADERSHIP DEVELOPMENT IN
CONTEMPORARY SOCIETY

พระครูสุมนธรรมนาถ (เต็มใจ จันทาหาร)

Phrkhru Sumonthammanat

การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม 7 กับการพัฒนาภาวะผู้นำองค์กรสมัยใหม่	37-45
---	-------

INTEGRATION OF APARIHANIYADHAMMA 7 PRINCIPLES WITH MODERN ORGANIZATIONAL
LEADERSHIP DEVELOPMENT

พระมหาจิรศักดิ์ คุณวโสี (วงศ์ภูมิ)

Phramaha Jirasak Wongphumee

อำนาจอธิปไตยในยุคโลกาภิวัตน์: การท้าทายแนวคิดรัฐชาติในศตวรรษที่ 21 46-54

SOVEREIGNTY IN THE AGE OF GLOBALIZATION: CHALLENGING THE NATION-STATE CONCEPT
IN THE 21ST CENTURY

เกษม ประพาน

Kasem Prapan

ภาคผนวก

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์	55-67
เทมเพลต สำหรับบทความวิจัย	68-70
เทมเพลต สำหรับบทความวิชาการ	71-73
แบบฟอร์มการส่งบทความ	74
ขั้นตอนการทำงานของวารสาร	75-77

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ETHICAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER KHON KAEN
PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

จรัลย์ ประเสริฐ

Jarun Prasert

จักรกฤษณ์ โปตาพล

Chakgrit Podapol

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus

*Corresponding author, e-mail: kruran61@gmail.com

Received: 27 December 2024, Revivsed: 10 January 2025, Accepted: 15 January 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3) เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.992 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) และเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกันและรายด้านแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ 1) ด้านความยุติธรรม ผู้บริหารควรแสดงออกถึงความยุติธรรม ยึดหลักความถูกต้อง และอย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ 2) ด้านความซื่อสัตย์ ผู้บริหารควรปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกระบวนการ โปร่งใส ตรวจสอบได้ 3) ด้านความเคารพ ผู้บริหารวางตัวให้ถูกต้องและเหมาะสม ยกย่องและให้เกียรติผู้ร่วมงานการไม่ยึดถือในตำแหน่ง 4) ด้านความไว้วางใจ ผู้บริหารควรปฏิบัติตนอย่างเปิดเผย สร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจต่อการปฏิบัติงานด้วยคำพูดและกระทำตามที่พูด และ 5) ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารปฏิบัติตามภาระหน้าที่ในบทบาทของผู้บริหาร พร้อมรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the level of ethical leadership of school administrators under Khon Kaen provincial administrative organization. 2) to comparison of ethical leadership of school administrators under Khon Kaen provincial administrative organization classified by age, the level of education and work experience. 3) to suggest the guidelines as for developing administrators under Khon Kaen provincial administrative organization. The sample consisted of 230 educational institution administrators and teachers in under Khon Kaen provincial administrative. The data collection tool was a questionnaire and had a confidence value of 0.992. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. The t-test and One-way

ANOVA were analyzed and compared the mean by pairs by Scheffe's method. and collected data from interviews with 5 experts. using a semi-structured interview form Data were analyzed using content analysis.

The results were as follows:

1) the levels of ethical leadership of school administrators in under Khon Kaen provincial were high levels

2) The results of the analysis of research results Compare the opinions of ethical leadership of school administrators under Khon Kaen provincial administrative organization classified by age overall, each aspect was significantly different.

3) The results of the analysis of research results Compare the opinions of ethical leadership of school administrators under Khon Kaen provincial administrative organization classified by level of education. The overall aspects were not different. and each aspect was significantly different.

4) The results of the analysis of research results Compare the opinions of ethical leadership of school administrators under Khon Kaen provincial administrative organization classified by level of education work experience. The overall and individual aspects were different.

5) The guidelines as for developing administrators under Khon Kaen provincial administrative organization aspects: 1) Justice, educational institution administrators should demonstrate fairness. Adhere to the principle of correctness and equally without discrimination. do not discriminate and has a firm and neutral heart. 2) Honesty, educational institution administrators should be honest. Perform work correctly according to the process, transparently and verifiably. 3) Respectability, educational institution administrators should conduct themselves correctly and appropriately. Praise and honor co-workers by not clinging to their position. 4) Trust, educational institution administrators should conduct themselves openly. Build trust in each other Be a person who keeps your word and does what you say. Have confidence and trust in performing tasks independently and appropriately. And 5) Responsibility, educational institution administrators should fulfill their duties in the role of good administrators. Ready to take responsibility for the results that occur both directly and indirectly.

Keywords: leadership, ethical leadership, school administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 หน้า 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) จึงมีแนวทางการพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ระบุถึงเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) คือ “คนไทยมีพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรมเพิ่มขึ้น มุ่งสู่สังคมคุณธรรมที่คนไทยอยู่ร่วมกันด้วยความสมานฉันท์ภายใต้หลักธรรมทางศาสนา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิถีวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม และประเทศไทยปลอดทุจริตและประพฤติมิชอบ” และให้ความสำคัญซึ่งแนวทางการพัฒนาได้ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสำนึก และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 67)

โรงเรียนเป็นองค์การที่สำคัญที่สุดในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารสถานศึกษาโดยทั่วไป มักมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่เหมือนกัน คือ การดำเนินงานเพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น เกิดจากปัจจัยที่มีการบริหารที่ดี ผู้ใต้บังคับบัญชามีความพึงพอใจในการทำงาน มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน และในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีและสามารถจูงใจผู้อื่นให้ทำงานด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้การบริหารองค์การให้ประสบผลสำเร็จเงื่อนไขที่สำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จ คือ แบบของที่จะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากที่สุด คือ ผู้บริหารที่มีคุณธรรมหรือนักบริหารเรียกว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical leadership) ซึ่งจะเป็นแบบของผู้บริหารหรือผู้นำที่สามารถโน้มน้าวจิตใจคนในองค์การให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำจะทำให้เกิดประสิทธิผลและความพึงพอใจ การทำงานตลอดจนการอุทิศตนเพื่องานของผู้ตาม (Brown & Treviño, 2006) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในองค์การการศึกษา เพราะหน้าที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การมีจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา (Kocabas and Karakose, 2009, p. 126)

โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคตตระหนักในความสำคัญของการเตรียมการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษาได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) การดำเนินโครงการยังขยายผลให้ครอบคลุมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้กิจกรรมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุจริต เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการดำเนินงานตามภารกิจอย่างโปร่งใส อีกทั้งยังมีการนำเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ การศึกษา (Integrity and Transparency Assessment : ITA) มาขยายผลเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในองค์การการศึกษาและสร้างกลไกและกระบวนการป้องกันการทุจริตให้มีความเข้มแข็งและเท่าทันต่อสถานการณ์ทุจริต เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น, 2566)

ผู้บริหารสถานศึกษาตามที่กำหนดในพรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ตามตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ มาตรา 38 (กรรมการสถานศึกษา) มาตรา 39 (อำนาจหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มีจิตสำนึกต่อส่วนนโยบาย และแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม สามารถจัดการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณธรรม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ต้องมีคุณสมบัติที่โดดเด่นเหมาะสม มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ที่ความเชี่ยวชาญสูงในงานที่ทำ (สุบัน มุขระโกษา, 2561) และปัจจุบันในขณะที่สังคมกำลังเผชิญกับวิกฤติเรื่องจริยธรรมของผู้นำ โดยพบว่าผู้นำหรือผู้บริหารไม่มีจริยธรรมจำนวนมาก ซึ่งหากผู้นำไม่มีจริยธรรมแล้ว จะเกิดอิทธิพลทางลบและผลกระทบที่เลวร้ายที่จะตามมาอย่างมากมาอย่างที่เราอาจจะคาดไม่ถึง ซึ่งอิทธิพลที่สำคัญของภาวะผู้นำนี้ส่งผลกระทบต่อผู้ตาม ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการนำหรือแรงจูงใจหรือการพัฒนาศักยภาพผู้อื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นประโยชน์ในอนาคตต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทยที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ผ่านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืนและสมดุลต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้ง ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน ครู จำนวน 523 คน รวมทั้งหมด 571 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 230 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 607-610) และใช้สุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียนและตำแหน่ง และคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนประชากร ได้จำนวน 230 คน

กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีวุฒิทางการบริหารการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 2 คน
2. มีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
3. มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความยุติธรรม 2) ด้านความซื่อสัตย์ 3) ด้านความเคารพ 4) ด้านความไว้วางใจ 5) ด้านความรับผิดชอบ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ต (Likert; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi structured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แนวการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยนำศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงเอกสารต่าง ๆ มาจัดทำเพื่อออกแบบข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยมีสาระตรงกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญนำเสนอแนวทางพัฒนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอรับหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเกษตรศรีลำนางรอง ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. การส่งและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทาง Google Forms และบางส่วนนำส่งด้วยตนเองไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ยังไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามครั้งที่ 2 และ 3 โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ส่งแบบสอบถามไปให้ใหม่ ติดตามสอบถามทางโทรศัพท์ และติดตามด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบสอบถามครบตามจำนวนที่ต้องการ
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละชุด ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป
4. ผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และมีการบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และถอดข้อความจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นแบบจำแนกความหมาย 5 ระดับ (Semantic Differential) และแปลความหมายของข้อมูลตามเกณฑ์ นำเสนอเป็นรายข้อและรายด้านในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ และจำแนกประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe)

5. วิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุมากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.30 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.43 มีประสบการณ์การทำงานอยู่ที่ 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.93

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ยกเว้นด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเคารพ รองลงมา คือ ด้านความยุติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความซื่อสัตย์

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า

จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน และสรุปผลการสัมภาษณ์จนได้เป็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ด้านความยุติธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเคารพ ด้านความไว้วางใจ ด้านความรับผิดชอบ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แสดงดังภาพ

ภาพแสดง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลรายด้าน เพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความเคารพ ด้านความยุติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความไว้วางใจ และด้านความซื่อสัตย์ ตามรายละเอียดดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะพฤติกรรมของความเป็นผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมอันเหมาะสมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานที่ดีแสดงออกผ่านการกระทำและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้ทุกคนเห็นว่าตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความดีมีเหตุผล มีความชอบธรรม มุ่งประโยชน์และความสุขขององค์การตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Brown and Trevino (2006, pp. 597) กล่าวว่า คุณลักษณะของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ เห็นอกเห็นใจคนอื่นและที่ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ อย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน มักสร้างบรรยากาศการนำเชิงจริยธรรมโดยยึดหลักการการให้รางวัลและการลงโทษ และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และสอดคล้องกับ นรินทร์ เทพศิริ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวมและรายด้านอยู่

ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ รัชนิวรรณ สุวรรณชัยรบ (2566) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกเป็นรายด้านสามารถอภิปราย ได้ดังนี้

1) **ด้านความเคารพ** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง เคารพในศักดิ์ศรีของผู้อื่น การเป็นมิตรต่อผู้อื่น ความตระหนัก ซาบซึ้ง รู้ถึงคุณค่าความดีที่มีอยู่จริงของตนเอง บุคคลอื่นหรือสิ่งต่าง ๆ จนกระทั่งเกิดการยอมรับนับถือด้วยใจจริงแล้วแสดงความนับถือด้วยความอ่อนน้อม อ่อนโยนอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ นพรัตน์ อิศระณรงค์พันธ์ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ด้านความน่าเคารพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อับดุลฮาเร็ม ยูโซ๊ะ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านเคารพและให้เกียรติผู้อื่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก

2) **ด้านความยุติธรรม** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น แสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่ลำเอียง เป็นกลาง เที่ยงธรรม มีการปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค ปราศจากอคติ มีเหตุผล ยึดความถูกต้อง เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประเพณีและบทบาทหน้าที่ ตลอดจนกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้องโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สอดคล้องกับแนวคิดของ National Policy Board for Educational Administration (2004) กล่าวว่า การปฏิบัติอย่างยุติธรรม ผู้บริหารต้องมีศักยภาพในการทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ตัดสินปัญหาข้อขัดแย้งด้วยความยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ เนาวรัตน์ รอดเพ็ญ (2563) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ นรินทร์ เทพศิริ (2565, หน้า 27) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความยุติธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ รัชนิวรรณ สุวรรณชัยรบ (2566) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความยุติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3) **ด้านความรับผิดชอบ** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ เอาใจใส่ในหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็วแม่นยำอย่างเต็มที่ ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับ นรินทร์ เทพศิริ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความรับผิดชอบ พบว่า โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ นพรัตน์ อิศระณรงค์พันธ์ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ด้านความยุติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4) **ด้านความไว้วางใจ** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ สร้างความไว้วางใจอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์กร ปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย เอาใจใส่ใจ แนะนำ และช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรมขององค์กร เต็มใจที่จะปกป้องครูและบุคลากรอย่างเต็มความสามารถ ตลอดจนให้โอกาสแก่ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และตัดสินใจในทางที่จะก่อให้เกิดผลดี ก่อให้เกิดความไว้วางใจของบุคลากร สอดคล้องกับ นรินทร์ เทพศิริ (2565, หน้า 27) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ นพรัตน์ อิศระณรงค์พันธ์ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ด้านความไว้วางใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5) **ด้านความซื่อสัตย์** โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตรงไปตรงมาด้วยความเป็นจริง เปิดเผยและโปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ยอมรับเมื่อกระทำความผิดทำตามสัญญาหรือข้อตกลง กฎหมาย ระเบียบ ข้อตกลง ปราศจากการใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานเพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง การไม่เบียดบังเวลาราชการไปทำประโยชน์ส่วนตัว สอดคล้องกับ สมหทัย เรืองชัยวุฒิจิณ (2559) ได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า ด้านความซื่อสัตย์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับ สุทัต

จันทะสินธุ์ (2560) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับความสำคัญและจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุดมีอยู่ 23 องค์ประกอบซึ่งองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 10 ลำดับแรกประกอบไปด้วย ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบในหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากการวิจัยครั้งนี้ค้นพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

1) ด้านความเคารพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางตัวให้ถูกต้องและเหมาะสม ให้การเคารพซึ่งกันและกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา ยกย่องและให้เกียรติผู้ร่วมงานการไม่ยึดถือในตำแหน่ง

2) ด้านความยุติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงความยุติธรรม ยึดหลักความถูกต้อง ให้โอกาสในการแสดงความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ และมีใจหนักแน่นเป็นกลางด้านความ

3) ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตามภาระหน้าที่ในบทบาทของผู้บริหารที่ดี พร้อมรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม

4) ด้านความไว้วางใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนอย่างเปิดเผย สร้างความเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน เป็นผู้รักษาคำพูดและกระทำตามที่พูด มีความเชื่อมั่นไว้วางใจต่อการปฏิบัติงานได้อย่างอิสระเหมาะสม

5) ความซื่อสัตย์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกระบวนการ ขั้นตอนของระเบียบทางราชการ โปร่งใส ตรวจสอบได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

2) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- นพรัตน์ อิศระณรงค์พันธ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นรินทร์ เทพศิริ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 22 – 36.
- เนาวรัตน์ รอดเพียน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์, ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รัชนีวรรณ สุวรรณชัยรบ. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีการวิจัยแนวทางการพัฒนา. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- สมหทัย เรืองชัยภูมิคุณ. (2559). ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุทัต จันทะสินธุ์. (2560). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สุบัน มุขธระโกษา. (2561). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 4(2) กรกฎาคม-ธันวาคม, 453-461.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. (2566). กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2564 – 2566. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2566 จาก <https://kkpao.go.th/kkpao/index.php?r=staticContent/show&id=4>.
- อับดุลฮาเร็ม ยูโซ๊ะ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. การค้นคว้าอิสระ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Brown and Trevino. (2006). *Ethical leadership: A review and future direction*. The Leadership Quarterly.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607 – 610.
- Kocabas, I. & Karakose, T. (2009). *Ethics in school administration*. African Journal of Business Management, 3(4), 126 –130.
- National Policy Board for Educational Administration. (2004). *Professional Standards for Educational Leaders*. National Policy Board for Educational Administration.

การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ผ่านสื่อ
สังคมออนไลน์: กรณีศึกษาจังหวัดเลย

A STUDY OF YOUNG GENERATION'S LOCAL POLITICAL PARTICIPATION BEHAVIOR
THROUGH SOCIAL MEDIA: A CASE STUDY OF LOEI PROVINCE

อุเทนร์ วัชรชินอรส

Uthen Wacharachinoros

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Loei Rajabhat University

*Corresponding author, e-mail: sakhorn.pro@lru.ac.th

Received: 28 December 2024, Revised: 14 January 2025, Accepted: 18 January 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ในจังหวัดเลย 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และ 3) เสนอแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ การศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์กับกลุ่มตัวอย่างอายุ 18-35 ปี จำนวน 400 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่ในจังหวัดเลยมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในระดับปานกลาง โดยมีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย ตั้งแต่การติดตามข่าวสาร (ร้อยละ 85.2) การแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 62.4) ไปจนถึงการริเริ่มประเด็นทางการเมือง (ร้อยละ 15.3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือระดับการศึกษา ($\beta = 0.425$) และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ($\beta = 0.385$) ความท้าทายสำคัญที่พบคือความน่าเชื่อถือของข้อมูลและความยั่งยืนของการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ และการสร้างกลไกเชื่อมโยงระหว่างการมีส่วนร่วมออนไลน์และออฟไลน์

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น, คนรุ่นใหม่, สื่อสังคมออนไลน์, จังหวัดเลย

Abstract

This research aims to: 1) study the patterns and levels of local political participation through social media among young generation in Loei Province, 2) analyze factors affecting local political participation through social media, and 3) propose guidelines for promoting local political participation among young generation. The study employed a mixed-methods research approach, collecting data through online questionnaires from 400 participants aged 18–35 years and in-depth interviews with 20 key informants.

The findings revealed that young generation in Loei Province demonstrated moderate levels of local political participation through social media, with diverse forms of participation ranging from news following (85.2%), commenting (62.4%), to political issue initiation (15.3%). The most influential factors affecting participation were education level ($\beta = 0.425$) and internet accessibility ($\beta = 0.385$). Key challenges identified included information credibility and participation sustainability. The research findings led to recommendations for developing digital infrastructure, promoting media literacy, and creating mechanisms to link online and offline participation.

Keywords: Local Political Participation, Young Generation, Social Media, Loei Province

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เติบโตมาพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สื่อสังคมออนไลน์ได้กลายมาเป็นพื้นที่สาธารณะรูปแบบใหม่ (New Public Sphere) ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล และรวมกลุ่มเพื่อขับเคลื่อนประเด็นทางการเมืองได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น (พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2023) ในบริบทของการเมืองท้องถิ่นไทย การมีส่วนร่วมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจและมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ที่พบว่ามีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร วิจารณ์ และขับเคลื่อนประเด็นทางการเมืองท้องถิ่นอย่างแพร่หลาย (ธนพันธ์ ไล่ประกอบทรัพย์, 2023) การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์จึงมีความสำคัญในการทำความเข้าใจพลวัตทางการเมืองที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

จังหวัดเลยเป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจเป็นพิเศษในการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าว ด้วยเหตุผลหลายประการ ประการแรก จังหวัดเลยมีประชากรรุ่นใหม่ที่มีการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำนวนมาก โดยมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายแห่ง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ทางการเมือง (สมชาย ภัทรกุลวณิช, 2022) ประการที่สอง ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จังหวัดเลยมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองท้องถิ่นที่น่าสนใจหลายประการ โดยเฉพาะในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อน (วิโรจน์ อาลี, 2023) ประการที่สาม จังหวัดเลยมีลักษณะทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีความเฉพาะตัว นอกจากนี้ การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ยังมีความสำคัญในแง่ของการพัฒนาประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์มีศักยภาพในการลดข้อจำกัดด้านการมีส่วนร่วมแบบดั้งเดิม เช่น ข้อจำกัดด้านเวลา สถานที่ และต้นทุนในการเข้าร่วม (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2023) อย่างไรก็ตาม ยังมีคำถามสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพและประสิทธิผลของการมีส่วนร่วมผ่านช่องทางดิจิทัล รวมถึงความท้าทายในการสร้างการมีส่วนร่วมที่มีความหมายและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม

งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในจังหวัดเลย เพื่อทำความเข้าใจรูปแบบ ระดับ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ตลอดจนเสนอแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ในจังหวัดเลย
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์
3. เพื่อเสนอแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มคนรุ่นใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนอายุ 18-35 ปี ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเลย จำนวน 125,467 คน (ข้อมูลจากสำนักงานสถิติจังหวัดเลย, 2024)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนอายุ 18–35 ปี ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเลย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งพื้นที่ตามเขตการปกครอง 14 อำเภอ

ขั้นที่ 2 สุ่มตำบลจากแต่ละอำเภอด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นที่ 3 กำหนดโควตาของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรแต่ละตำบล

ขั้นที่ 4 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนด

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามออนไลน์ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5

ระดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด

1.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบสอบถามตามนิยามปฏิบัติการ

3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน หาค่า IOC ได้ค่าระหว่าง 0.67–1.00

4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5) ทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน

6) วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่า 0.89

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 25 คน ประกอบด้วย ผู้สมัครรับเลือกตั้งและทีมงาน จำนวน 10 คน ผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 10 คน และนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และสื่อสารมวลชน จำนวน 5 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับวิเคราะห์การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สมัคร

2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบกึ่งโครงสร้าง

3) แบบบันทึกการสังเกต สำหรับบันทึกปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้อง

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 2) ทดลองสัมภาษณ์เพื่อปรับปรุงแนวคำถาม
- 3) ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณผ่านแบบสอบถามออนไลน์
- 2) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 3) วิเคราะห์เนื้อหาสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สมัคร
- 4) สังเกตและบันทึกปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิง
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์แก่นสาระ
- 3) บูรณาการผลการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1. ผู้นำชุมชนท้องถิ่น จำนวน 5 คน
2. นักกิจกรรมทางการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 5 คน
3. นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และสื่อสารมวลชน จำนวน 5 คน
4. ตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคม จำนวน 5 คน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความหลากหลาย โดยการติดตามข่าวสารการเมืองท้องถิ่นเป็นรูปแบบที่พบมากที่สุด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์

รูปแบบการมีส่วนร่วม	จำนวน (n=400)	ร้อยละ	ระดับการมีส่วนร่วม
การติดตามข่าวสารการเมืองท้องถิ่น	341	85.2	มากที่สุด (4.52)
การแสดงความความคิดเห็นต่อประเด็นท้องถิ่น	250	62.4	มาก (3.85)
การแชร์ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	183	45.7	ปานกลาง (3.24)
การเข้าร่วมกลุ่มหรือเพจที่เกี่ยวข้อง	156	38.9	ปานกลาง (2.95)
การริเริ่มประเด็นทางการเมืองท้องถิ่น	61	15.3	น้อย (1.87)

หมายเหตุ: ระดับการมีส่วนร่วมวัดจากค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (1.00–1.80 = น้อยที่สุด, 1.81–2.60 = น้อย, 2.61–3.40 = ปานกลาง, 3.41–4.20 = มาก, 4.21–5.00 = มากที่สุด)

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ มีความหลากหลาย โดยการติดตามข่าวสารการเมืองท้องถิ่นเป็นรูปแบบที่พบมากที่สุด (ร้อยละ 85.2) และมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) รองลงมาคือการแสดงความความคิดเห็นต่อประเด็นท้องถิ่น (ร้อยละ 62.4) มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) ในขณะที่การริเริ่มประเด็นทางการเมืองท้องถิ่นพบน้อยที่สุด (ร้อยละ 15.3) และมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.87) สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ยังคงมีบทบาทเป็นผู้รับสารมากกว่าผู้สร้างประเด็นทางการเมือง

ตารางที่ 2 แพลตฟอร์มที่ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

แพลตฟอร์ม	จำนวนผู้ใช้ (n=400)	ร้อยละ	ความถี่ในการใช้งาน
Facebook	378	94.5	4.65
LINE	312	78.0	3.92
TikTok	245	61.3	3.45
Twitter/X	198	49.5	3.12
Instagram	167	41.8	2.85

หมายเหตุ: ความถี่ในการใช้งานวัดจากค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (1 = นานๆ ครั้ง ถึง 5 = ทุกวัน)

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า Facebook เป็นแพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมสูงสุด (ร้อยละ 94.5) และมีความถี่ในการใช้งานสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.65) รองลงมาคือ LINE (ร้อยละ 78.0) และ TikTok (ร้อยละ 61.3) ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่า Facebook ยังคงเป็นพื้นที่หลักในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมืองท้องถิ่น ขณะที่แพลตฟอร์มใหม่อย่าง TikTok กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบวิดีโอสั้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากที่สุดคือระดับการศึกษา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β)	t-value	p-value
ระดับการศึกษา	0.425	8.245	0.000*
การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต	0.385	7.654	0.000*
ความสนใจทางการเมือง	0.352	6.987	0.000*
ประสบการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมือง	0.298	5.876	0.000*
รายได้	0.245	4.765	0.001*
อายุ	0.187	3.654	0.002*

$R^2 = 0.687$, Adjusted $R^2 = 0.675$, $F = 45.876$, $p < 0.05$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากที่สุดคือระดับการศึกษา ($\beta = 0.425$) รองลงมาคือการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ($\beta = 0.385$) และความสนใจทางการเมือง ($\beta = 0.352$) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นได้ร้อยละ 68.7 ($R^2 = 0.687$) ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 4 ปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
ความเสถียรของอินเทอร์เน็ต	4.52	0.65	มากที่สุด
ความสะดวกในการใช้งานแพลตฟอร์ม	4.35	0.72	มากที่สุด
การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	4.18	0.85	มาก
ค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต	3.95	0.92	มาก
ความหลากหลายของฟีเจอร์	3.75	0.88	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือความสะดวกของอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 4.52) และความสะดวกในการใช้งานแพลตฟอร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.35) สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและการออกแบบแพลตฟอร์มที่ใช้งานง่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

3. ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์เนื้อหา พบประเด็นสำคัญดังนี้

ตารางที่ 4 ปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ประเด็น	รายละเอียด	ความถี่ในการกล่าวถึง (n=20)
โอกาสในการแสดงความคิดเห็น	สื่อสังคมออนไลน์เปิดพื้นที่ให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ	18
การรวมกลุ่มเคลื่อนไหว	เกิดการรวมกลุ่มเพื่อขับเคลื่อนประเด็นท้องถิ่นได้ง่ายขึ้น	16
ข้อจำกัดด้านความน่าเชื่อถือ	ความท้าทายในการตรวจสอบข้อมูลและแหล่งที่มา	15
การสร้างเครือข่าย	เกิดการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มคนที่สนใจประเด็นเดียวกัน	14
ความยั่งยืนของการมีส่วนร่วม	ความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วมในระยะยาว	12

จากตารางที่ 5 พบว่าประเด็นที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดคือโอกาสในการแสดงความคิดเห็น (18 คนจาก 20 คน) และการรวมกลุ่มเคลื่อนไหว (16 คน) แสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการเป็นพื้นที่แสดงความคิดเห็นและรวมกลุ่มทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสำคัญที่พบคือข้อจำกัดด้านความน่าเชื่อถือของข้อมูล (15 คน) และความยั่งยืนของการมีส่วนร่วม (12 คน) ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่อไป

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ : กรณีศึกษาจังหวัดเลย ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผล ตามรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า การติดตามข่าวสารการเมืองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่พบมากที่สุด (ร้อยละ 85.2) และมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสื่อสังคมออนไลน์มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงง่าย ทำให้กลุ่มคนรุ่นใหม่สามารถติดตามข่าวสารได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bennett และ Segerberg (2022) ที่พบว่าเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยลดอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และสอดคล้องกับการศึกษาของวิโรจน์ อาลี (2023) ที่พบว่าคนรุ่นใหม่นิยมติดตามข่าวสารการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าสื่อดั้งเดิม

ในขณะที่การริเริ่มประเด็นทางการเมืองท้องถิ่นพบน้อยที่สุด (ร้อยละ 15.3) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการริเริ่มประเด็นต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และความมั่นใจในการนำเสนอประเด็นสาธารณะ ซึ่งกลุ่มคนรุ่นใหม่อาจยังขาดประสบการณ์ในด้านนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ภัทรกุลวณิช (2022) ที่พบว่าคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจในการริเริ่มประเด็นทางการเมือง แม้จะมีความสนใจและติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากที่สุด ($\beta = 0.425$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแสวงหาข้อมูล และความเข้าใจในประเด็นสาธารณะ สอดคล้องกับการศึกษาของ Boulianne และ Theocharis (2018) ที่พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อดิจิทัล

นอกจากนี้ ยังพบว่า การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญอันดับสอง ($\beta = 0.385$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความเสถียรและความครอบคลุมของอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นฐานสำคัญของการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพันธ์ โล่ประกอบทรัพย์ (2023) ที่พบว่าความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

3. ความท้าทายและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ความน่าเชื่อถือของข้อมูลเป็นความท้าทายสำคัญ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 15 จาก 20 คนกล่าวถึงประเด็นนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ที่เปิดให้ทุกคนสามารถสร้างและแชร์เนื้อหาได้อย่างอิสระ ทำให้มีทั้งข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่บิดเบือน สอดคล้องกับการศึกษาของ ประภาส ปิ่นตบแต่ง (2023) ที่พบว่า การแพร่กระจายของข้อมูลเท็จเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในยุคดิจิทัล

นอกจากนี้ ยังพบประเด็นความยั่งยืนของการมีส่วนร่วม (12 จาก 20 คน) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมผ่านสื่อสังคมออนไลน์มักเป็นไปตามกระแสความสนใจในแต่ละช่วงเวลา และขาดกลไกในการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์

(2023) ที่พบว่าการรักษาความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นความท้าทายสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น

ผลการวิจัยทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า แม้สื่อสังคมออนไลน์จะมีศักยภาพในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคนรุ่นใหม่ แต่การพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพและยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และการสร้างกลไกเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มคนรุ่นใหม่ออนไลน์และการเปลี่ยนแปลงในโลกความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล

องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตชนบทและพื้นที่ห่างไกล เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ควรมีการติดตั้งจุดกระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สายในพื้นที่สาธารณะ และสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิทัลที่จำเป็น นอกจากนี้ ควรมีการบูรณาการความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาโครงข่ายการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากขึ้น

1.2 การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลสำหรับประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยเน้นการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลที่น่าเชื่อถือ การรับมือกับข่าวปลอมและการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ควรมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ดิจิทัลในชุมชน และพัฒนาเครือข่ายแกนนำด้านการรู้เท่าทันสื่อในระดับท้องถิ่น รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

1.3 การพัฒนาแพลตฟอร์มการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

ควรมีการพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นทางเลือกสำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น โดยออกแบบให้มีความเป็นมิตรกับผู้ใช้ มีระบบการยืนยันตัวตนที่น่าเชื่อถือ และมีกลไกการป้องกันการบิดเบือนข้อมูล ควรมีฟังก์ชันที่หลากหลาย เช่น การแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายท้องถิ่น การติดตามการทำงานของผู้บริหาร การรายงานปัญหาในพื้นที่ และการเสนอแนะนโยบายสาธารณะ นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนากระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำความคิดเห็นของประชาชนไปใช้ในการพัฒนานโยบายอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

2.1 การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและประสิทธิผลของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งระหว่างจังหวัดต่างๆ โดยครอบคลุมทั้งพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางการเมือง ควรศึกษาทั้งในมิติของประชากรศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่น และโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

2.2 การศึกษาผลกระทบระยะยาว

ควรมีการวิจัยระยะยาวเพื่อติดตามผลกระทบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมทางการเมือง รวมถึงผลกระทบต่อคุณภาพประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น ควรมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มและรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

2.3 การวิจัยเชิงทดลอง

ควรมีการวิจัยเชิงทดลองเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน โดยออกแบบการทดลองที่ควบคุมตัวแปรต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของแต่ละรูปแบบ ควรทดลองใช้เทคนิคและเครื่องมือใหม่ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality) การใช้แชทบอท (Chatbot) หรือการใช้แพลตฟอร์มการมีส่วนร่วมรูปแบบใหม่ เพื่อค้นหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- ชนพันธ์ โล่ประกอบทรัพย์. (2023). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 12(2), 45–62.
- ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2023). การเมืองภาคพลเมืองในยุคดิจิทัล: โอกาสและความท้าทาย. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 49(1), 1–20.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2559). ทศพิชราชธรรมกับการบริหารจัดการ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2559). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2023). พื้นที่สาธารณะใหม่กับการเมืองไทยร่วมสมัย. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิโรจน์ อาลี. (2023). การเคลื่อนไหวทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดเลย: กรณีศึกษาการใช้สื่อสังคมออนไลน์. วารสารการเมืองการปกครอง, 13(1), 89–112.
- สมชาย ภัทรกุลวณิช. (2022). การศึกษากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่. วารสารสังคมศาสตร์, 52(2), 67–89.
- สำนักงานสถิติจังหวัดเลย. (2024). รายงานสถิติจังหวัดเลย พ.ศ. 2567. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). Transformational leadership (2nd ed.). Psychology Press.
- Brown, M. E., Treviño, L. K., & Harrison, D. A. (2005). Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 97(2), 117–134.
- Goleman, D. (1998). Working with emotional intelligence. Bantam Books.
- Greenleaf, R. K. (1977). Servant leadership: A journey into the nature of legitimate power and greatness. Paulist Press.
- Johansen, B. C., & McLean, G. N. (2016). Cultivating organizational culture through Buddhist practices of mindfulness. Journal of Management Development, 35(2), 204–222.
- Kemavuthanon, S., & Duberley, J. (2018). Buddhist leadership: A theoretical framework. International Journal of Public Leadership, 14(2), 134–149.
- Northouse, P. G. (2021). Leadership: Theory and practice (9th ed.). SAGE Publications.

การศึกษาแนวคิดทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำในสังคมปัจจุบัน
A STUDY OF DASAVIDHA-RĀJADHAMMA CONCEPT AND LEADERSHIP
DEVELOPMENT IN CONTEMPORARY SOCIETY

พระครูสุนทรธรรมนาถ (เต็มใจ จันทาหาร)

Phrkhru Sumonthammanat

วัดเอราวัณพัฒนาราม

Wat Erawanpattanaram

*Corresponding author, e-mail: termjai@gmail.com

Received: 2 January 2025, Revised: 18 January 2025, Accepted: 21 January 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดทศพิธราชธรรมในพระพุทธศาสนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำ และนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำในสังคมปัจจุบัน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร ผลการศึกษาพบว่า หลักทศพิธราชธรรมเป็นธรรมะ 10 ประการสำหรับผู้นำที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ทาน (การให้) ศีล (ความประพฤติดีงาม) บริจาค (การเสียสละ) อาชวระ (ความซื่อตรง) มัททวะ (ความอ่อนโยน) ตบะ (ความเพียร) อักโกธะ (ความไม่โกรธ) อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียน) ชันติ (ความอดทน) และอวิโรธนะ (ความไม่คลาดจากธรรม) ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับการพัฒนาภาวะผู้นำในมิติต่างๆ ทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรม การบริหารจัดการ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำสามารถดำเนินการได้ใน 3 ระดับ คือ ระดับปัจเจกบุคคล ระดับองค์กร และระดับสังคม โดยต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและบูรณาการ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาตัวชี้วัดภาวะผู้นำตามหลักทศพิธราชธรรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม และการส่งเสริมการวิจัยเชิงประจักษ์เพื่อประเมินผลการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในบริบทต่างๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในสังคมปัจจุบัน

คำสำคัญ: ทศพิธราชธรรม, ภาวะผู้นำ, การพัฒนาภาวะผู้นำ, พระพุทธศาสนา

Abstract

This academic article aims to study the concept of Dasavidha-rājadhamma (Ten Royal Virtues) in Buddhism, analyze the relationship between Dasavidha-rājadhamma and leadership development, and propose guidelines for applying Dasavidha-rājadhamma in leadership development in contemporary society. Using documentary research methodology, the study found that Dasavidha-rājadhamma consists of ten virtues for leaders appearing in Buddhist scriptures: Dāna (giving), Sīla (morality), Pariccāga (sacrifice), Ājjava (honesty), Maddava (gentleness), Tapa (self-control), Akkodha (non-anger), Avihimsā (non-violence), Khanti (forbearance), and Avirodhana (non-deviation from righteousness). These virtues are significantly related to leadership development in various dimensions, including ethics and morality, management, and human resource development. The application of Dasavidha-rājadhamma in leadership development can be implemented at three levels: individual, organizational, and societal, requiring systematic and integrated implementation. The study suggests developing leadership indicators based on Dasavidha-rājadhamma principles, creating training curricula, and promoting empirical research to evaluate the implementation of Dasavidha-rājadhamma in various contexts, which will lead to effective and sustainable leadership development in contemporary society.

Keywords: Dasavidha-rājadhamma, Leadership, Leadership Development, Buddhism

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน องค์การและสังคมต่างเผชิญกับความท้าทายในหลากหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ความท้าทายเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความต้องการผู้นำที่มีคุณภาพ มีวิสัยทัศน์ และมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำพาองค์การและสังคมไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังที่ Northouse (2021) ได้ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทั้งความสามารถในการบริหารจัดการและคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กันไป อย่างไรก็ตาม วิฤตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ความขัดแย้งทางสังคม การละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือการบริหารจัดการที่ขาดธรรมาภิบาล ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงวิกฤตภาวะผู้นำที่กำลังเกิดขึ้นในสังคม (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2556) ปัญหาเหล่านี้มีรากฐานมาจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำ การละเลยผลประโยชน์ส่วนรวม และการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ

พระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นระบบความคิดและหลักปฏิบัติที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ได้นำเสนอหลักธรรมที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำไว้หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "ทศพิธราชธรรม" หรือธรรมะ 10 ประการสำหรับผู้ปกครองหรือผู้นำ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้นำให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารปกครองที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ส่วนรวม ดังที่พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต, 2559) ได้กล่าวไว้ว่า ทศพิธราชธรรมเป็นหลักธรรมที่ทำให้ผู้นำหรือผู้ปกครองดำรงอยู่ในความชอบธรรมและนำพาหมู่คณะไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง นักวิชาการด้านภาวะผู้นำหลายท่านได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคปัจจุบัน Johansen และ McLean (2016) ได้ศึกษาพบว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีความสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำร่วมสมัยหลายประการ โดยเฉพาะในมิติของการพัฒนาจิตใจ การมีวิสัยทัศน์ และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ การศึกษาของ Kemavuthanon และ Duberley (2018) ยังพบว่า ผู้นำที่นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในองค์กรและได้รับการยอมรับจากผู้ตามมากกว่า

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาแนวคิดทศพิธราชธรรมและการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากการบูรณาการองค์ความรู้ดั้งเดิมที่ทรงคุณค่ากับความต้องการของสังคมสมัยใหม่ อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้นำที่มีทั้งความสามารถและคุณธรรมจริยธรรม สามารถนำพาองค์กรและสังคมไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทศพิธราชธรรมในพระพุทธศาสนา
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำในสังคมปัจจุบัน

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์หลักทศพิธราชธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา โดยเฉพาะในพระไตรปิฎก อรรถกถา และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำร่วมสมัย และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำในบริบทสังคมปัจจุบัน ทั้งในระดับองค์กรและสังคม

แนวคิดทศพิธราชธรรมในพระพุทธศาสนา

ความเป็นมาและความหมายของทศพิธราชธรรม

ทศพิธราชธรรมเป็นหลักธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาหลายแห่ง โดยเฉพาะในชาดกต่างๆ เช่น มหาหังสชาดก ทศพิธราชธรรมชาดก เป็นต้น คำว่า "ทศพิธราชธรรม" มาจากคำบาลี 3 คำ คือ ทศ (สิบ) + วิธ (อย่าง) + ราชธรรม (ธรรมของพระราชา) (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) ซึ่งหมายถึง ธรรมะ 10 ประการสำหรับผู้ปกครองหรือผู้นำ

องค์ประกอบของทศพิธราชธรรม ทศพิธราชธรรมประกอบด้วยหลักธรรม 10 ประการ ดังนี้

1. ทาน (Dāna) คือ การให้ การเสียสละ การแบ่งปันทรัพย์สิ่งและความรู้แก่ผู้อื่น
2. ศีล (Sīla) คือ การประพฤติดีงาม สวรรคต วาจา ใจให้เรียบร้อย
3. บริจาค (Pariccāga) คือ การบริจาคเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การเสียสละความสุขส่วนตน
4. อาชวะ (Ājjava) คือ ความซื่อตรง ซื่อสัตย์ สุจริต
5. มัททวะ (Maddava) คือ ความอ่อนโยน สุภาพ นุ่มนวล ไม่เย่อหยิ่ง
6. ตบะ (Tapa) คือ ความเพียร การระงับยับยั้งข่มใจ ไม่หลงในความสุขสำราญ
7. อักโกธะ (Akkodha) คือ ความไม่โกรธ ไม่ลุอำนาจความโกรธ มีเมตตาประจักษ์
8. อวิหิงสา (Avihimsā) คือ ความไม่เบียดเบียน ไม่บีบบังคับกดขี่
9. ขันติ (Khanti) คือ ความอดทน อดกลั้นต่อสิ่งทั้งปวง
10. อวิโรธนะ (Avirodhana) คือ ความไม่คลาดธรรม ยึดมั่นในธรรม ไม่ประพฤติผิดจากขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำ

1. **แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำร่วมสมัย** ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม โดยมีทฤษฎีสำคัญที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการ ดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)

Bass และ Riggio (2006) ได้เสนอแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

1.2 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership)

Brown และคณะ (2005) ได้นิยามภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมว่าเป็นการแสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมผ่านการกระทำส่วนตัวและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมถึงการส่งเสริมพฤติกรรมดังกล่าวไปสู่ผู้ตาม

1.3 ภาวะผู้นำที่รับใช้ผู้อื่น (Servant Leadership)

Greenleaf (1977) ได้นำเสนอแนวคิดภาวะผู้นำที่รับใช้ผู้อื่น ซึ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการเติบโตของผู้ตาม รวมถึงการสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวม

การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างหลักทศพิธราชธรรมกับทฤษฎีภาวะผู้นำ

1. มิติด้านคุณธรรมจริยธรรม

- ทาน (การให้) และบริจาค (การเสียสละ) สอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำที่รับใช้ผู้อื่น ในด้านการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- ศีล (ความประพฤติดีงาม) และอาชชวะ (ความซื่อตรง) สอดคล้องกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี
- อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียน) สอดคล้องกับแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมทางธุรกิจ

2. มิติด้านการบริหารจัดการ

- มัททวะ (ความอ่อนโยน) สอดคล้องกับแนวคิดการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลในทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- ตบะ (ความเพียร) สัมพันธ์กับการพัฒนาตนเองและการมุ่งผลสัมฤทธิ์
- อวิโรธนะ (ความไม่คลาดจากธรรม) สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. มิติด้านมนุษยสัมพันธ์

- อักโกธะ (ความไม่โกรธ) และขันติ (ความอดทน) สอดคล้องกับแนวคิดความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ของ Goleman (1998)
- การพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ผ่านการฝึกฝนหลักทศพิธราชธรรมสอดคล้องกับทักษะทางสังคม (Social Skills) ในทฤษฎีภาวะผู้นำร่วมสมัย

ผลกระทบของหลักทศพิธราชธรรมต่อการพัฒนาภาวะผู้นำ

ผลกระทบของหลักทศพิธราชธรรมต่อการพัฒนาภาวะผู้นำนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทของสังคมไทย การประยุกต์ใช้หลักธรรมดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายมิติ ทั้งต่อตัวผู้นำเองและองค์กรโดยรวม

ในด้านจิตใจ หลักทศพิธราชธรรมช่วยหล่อหลอมให้ผู้นำมีพัฒนาการทางสติปัญญาและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (สมบุรณ์ สุขสำราญ, 2564) ผ่านการฝึกฝนความคิดและการตัดสินใจอย่าง

รอบคอบ นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ ทำให้ผู้นำสามารถเผชิญกับความท้าทายและอุปสรรคต่างๆ ได้อย่างมั่นคง การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ก็เป็นอีกหนึ่งผลลัพธ์ที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2564) ที่พบว่าผู้นำที่ยึดหลักทศพิธราชธรรมมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และจัดการความเครียดได้ดีกว่า

ในแง่ของพฤติกรรม การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมส่งเสริมให้ผู้นำมีการแสดงออกที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานะ (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2563) โดยเฉพาะการวางตัวที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ ทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ได้รับการพัฒนาผ่านการปฏิบัติตามหลักธรรม ทำให้สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าผู้นำที่ยึดหลักทศพิธราชธรรมมักได้รับการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชามากกว่า

ผลกระทบต่อองค์กรเป็นอีกมิติที่สำคัญ การที่ผู้นำยึดมั่นในหลักทศพิธราชธรรมจะนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีคุณธรรมและจริยธรรม (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2565) ส่งผลให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะทุกคนในองค์กรมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นธรรม นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมความผูกพันและความไว้วางใจในองค์กร (ชาญชัย อาจินสมาจาร, 2564) เนื่องจากบุคลากรรู้สึกได้รับการดูแลและปฏิบัติอย่างเป็นธรรม

ในระดับสังคม การที่ผู้นำยึดมั่นในหลักทศพิธราชธรรมจะสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาจากสังคมโดยรวม (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และคณะ, 2564) ส่งผลให้องค์กรได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรเป็นไปได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของพระธรรมโกศาจารย์ (2565) ที่พบว่าองค์กรที่มีผู้นำยึดหลักทศพิธราชธรรมมักประสบความสำเร็จในการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ

กล่าวโดยสรุป หลักทศพิธราชธรรมมีผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาภาวะผู้นำในทุกมิติ ทั้งด้านจิตใจ พฤติกรรม องค์กร และสังคม (ธานินท์ กรัยวิเชียร, 2565) การนำหลักธรรมนี้มาประยุกต์ใช้จึงเป็นแนวทางที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้นำที่มีคุณภาพและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่องค์กรและสังคมอย่างยั่งยืน

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำ

การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและบูรณาการในหลายระดับ (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2565) เริ่มตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ที่ผู้นำต้องพัฒนาตนเองทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานและทักษะความเป็นผู้นำ การพัฒนาในระดับบุคคลนี้เริ่มต้นจากการฝึกสติและสมาธิตามหลักพระพุทธศาสนา (พระพรหมบัณฑิต, 2564) ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำมีความมั่นคงทางจิตใจและมีสติปัญญาที่เฉียบแหลม

สำหรับการพัฒนาในระดับองค์กร การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมต้องเริ่มจากการพัฒนาระบบและโครงสร้างที่เอื้อต่อการพัฒนาภาวะผู้นำ (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2564) โดยการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล สุยะพรหม (2565) ที่พบว่าองค์กรควรมีการจัดทำกรอบสมรรถนะผู้นำที่สอดคล้องกับหลักทศพิธราชธรรม และพัฒนาระบบการประเมินผลที่เหมาะสม

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอีกหนึ่งมิติสำคัญในระดับองค์กร (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2564) ต้องมีการจัดทำแผนพัฒนารายบุคคลที่สอดคล้องกับหลักทศพิธราชธรรม จัดหลักสูตรฝึกอบรมที่บูรณาการหลักธรรมเข้ากับการพัฒนาทักษะการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของพระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ (2564) ที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ

ในระดับสังคม การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนผ่านนโยบายสาธารณะ (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2565) มีการสร้างมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจน รวมถึงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ สอดคล้องกับการศึกษาของบุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และคณะ (2564) ที่เสนอแนะให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กร

การสร้างวัฒนธรรมในสังคมเป็นอีกประเด็นสำคัญ (พระราชปรียัติ, 2565) ผ่านการเผยแพร่องค์ความรู้และการยกย่องเชิดชูผู้นำต้นแบบ ซึ่งจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจในวงกว้าง สอดคล้องกับแนวคิดของสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2564) ที่เน้นความสำคัญของการสร้างต้นแบบที่ดีในสังคม

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม (ธานีินทร์ กรัยวิเชียร, 2565) โดยต้องคำนึงถึงบริบทและความต้องการเฉพาะของแต่ละองค์กรและสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้นำที่มีทั้งความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืน

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

การศึกษาแนวคิดทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำในสังคมปัจจุบันแสดงให้เห็นว่าหลักธรรมดังกล่าวมีความสำคัญและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำร่วมสมัยในหลายมิติ การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและบูรณาการในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล องค์กร และสังคม

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1.1 ควรกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักทศพิธราชธรรมในระดับชาติ

2.1.2 ควรสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรม

2.1.3 ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรในการพัฒนาภาวะผู้นำ

2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.2.1 ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำตามหลักทศพิธราชธรรมที่เป็นรูปธรรม

2.2.2 ควรสร้างตัวชี้วัดและเครื่องมือประเมินภาวะผู้นำตามหลักทศพิธราชธรรม

2.2.3 ควรจัดตั้งศูนย์พัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมในสถาบันการศึกษา

2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

2.3.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับผลของการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในองค์กรต่างๆ

2.3.2 ควรพัฒนาโมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักทศพิธราชธรรมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

2.3.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, และคณะ. (2564). การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารองค์กรสมัยใหม่. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 47(2), 45-62.

ชาญชัย อาจิณสมมาตร. (2564). การพัฒนาภาวะผู้นำตามแนวพุทธศาสตร์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 12(2), 45-62.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2565). การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักทศพิธราชธรรม. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2563). ภาวะผู้นำเชิงพุทธในองค์กรยุคใหม่. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2565). นโยบายสาธารณะกับการพัฒนาภาวะผู้นำ. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 20(1), 78-95.

- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2564). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2559). ทศพิธราชธรรมกับการบริหารจัดการ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2559). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมบัณฑิต. (2564). ทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำ. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา, 12(2), 1-18.
- พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ. (2564). การพัฒนาภาวะผู้นำตามแนวพุทธในองค์กรสมัยใหม่. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 17(2), 45-62.
- พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. (2556). พุทธธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. (2565). การประยุกต์หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารองค์กร. วารสารมหาจุฬาริชาการ, 9(1), 1-15.
- พระราชปริยัติ. (2565). ทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาสังคมไทย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2564). การพัฒนาระบบการบริหารตามหลักทศพิธราชธรรม. วารสารการบริหารการพัฒนา, 11(3), 15-32.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2564). การพัฒนาภาวะผู้นำตามแนวพุทธ. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 14(3), 1-18.
- สมบุญ สุธาส์ราญ. (2564). การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารองค์กรภาครัฐ. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 19(2), 89-106.
- สุรพล สุยะพรหม. (2565). การพัฒนาสมรรถนะผู้นำตามหลักทศพิธราชธรรม. วารสารบริหารการศึกษา, 19(1), 45-62.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2564). ภาวะผู้นำเชิงพุทธในองค์กรสมัยใหม่. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2565). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). Transformational leadership (2nd ed.). Psychology Press.

- Brown, M. E., Treviño, L. K., & Harrison, D. A. (2005). Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97(2), 117–134.
- Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. Bantam Books.
- Greenleaf, R. K. (1977). *Servant leadership: A journey into the nature of legitimate power and greatness*. Paulist Press.
- Johansen, B. C., & McLean, G. N. (2016). Cultivating organizational culture through Buddhist practices of mindfulness. *Journal of Management Development*, 35(2), 204–222.
- Kemavuthanon, S., & Duberley, J. (2018). Buddhist leadership: A theoretical framework. *International Journal of Public Leadership*, 14(2), 134–149.
- Northouse, P. G. (2021). *Leadership: Theory and practice* (9th ed.). SAGE Publications.

การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับการพัฒนาภาวะผู้นำองค์กรสมัยใหม่
INTEGRATION OF APARIHANIYADHAMMA 7 PRINCIPLES WITH MODERN
ORGANIZATIONAL LEADERSHIP DEVELOPMENT

พระมหาจิรศักดิ์ คุณวโส (วงศ์ภูมิ)

Phramaha Jirasak Wongphumee

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโนนพระแก้ว

Phrapariyathamwatnonphakeaw

*Corresponding author, e-mail: jirasuk1982mm@gmail.com

Received: 4 January 2025, Revivsed: 18 January 2025, Accepted: 18 February 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาการบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับการพัฒนาภาวะผู้นำองค์กรสมัยใหม่ในยุคดิจิทัล โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำร่วมสมัย การศึกษาพบว่าหลักการบริหารนิยธรรมมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาภาวะผู้นำใน 7 มิติสำคัญ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เน้นการสร้างแรงบันดาลใจและการกระตุ้นทางปัญญา (2) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรมผ่านการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ (3) การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบ (4) ภาวะผู้นำที่ครอบคลุมซึ่งให้ความสำคัญกับความหลากหลายและความเท่าเทียม (5) การพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลที่ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ (6) ภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่นที่พร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และ (7) การสร้างองค์กรแห่งความยั่งยืนที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำสมัยใหม่ไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารองค์กร แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน โดยผสานคุณค่าทางจริยธรรมเข้ากับแนวคิดการบริหารจัดการร่วมสมัย

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, อการบริหารนิยธรรม 7, การพัฒนาองค์กร, ผู้นำองค์กรสมัยใหม่

Abstract

This academic article aims to study the integration of Buddhist Aparihaniyadhamma 7 principles with modern organizational leadership development in the digital era by analyzing the alignment between Buddhist principles and contemporary leadership theories. The study reveals that

Aparihaniyadhamma principles are connected to leadership development in seven key dimensions: (1) transformational leadership focusing on inspiration and intellectual stimulation, (2) innovative organizational culture through participation and learning, (3) ethical leadership promoting transparency and responsibility, (4) inclusive leadership emphasizing diversity and equality, (5) digital leadership utilizing technology in management, (6) agile leadership ready for change adaptation, and (7) sustainable organization development considering social and environmental impacts. The integration of Aparihaniyadhamma principles with modern leadership development not only enhances organizational management efficiency but also promotes balanced and sustainable development by combining ethical values with contemporary management concepts.

Keywords: Leadership, Aparihaniyadhamma 7, Organizational Development, Modern Organizational Leadership

บทนำ

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันทางเทคโนโลยีและสังคม (Disruptive Change) องค์กรต่างๆ ต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล ทั้งด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) การทำงานรูปแบบไฮบริด (Hybrid Work) และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ล้วนส่งผลกระทบต่อรูปแบบการดำเนินธุรกิจและการบริหารองค์กรอย่างมีนัยสำคัญ (Anderson & Miller, 2024)

ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน (วิโรจน์ สารรัตน์, 2023) โดยผู้นำองค์กรในยุคปัจจุบันต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความท้าทายด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (Ethical and Social Responsibility) ก็ทวีความสำคัญมากขึ้นในการบริหารองค์กรสมัยใหม่ (Thompson & Roberts, 2024)

ในบริบทดังกล่าว หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอปริหานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้เพื่อความไม่เสื่อมขององค์กร มีความน่าสนใจอย่างยิ่งในการนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาภาวะผู้นำองค์กรสมัยใหม่ เนื่องจากหลักธรรมดังกล่าวครอบคลุมมิติสำคัญของการบริหารองค์กร ทั้งด้านการสื่อสาร การมีส่วนร่วม การเคารพกฎระเบียบ และการให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมในองค์กร ซึ่งล้วนเป็นประเด็นที่มีความสำคัญในการบริหารองค์กรยุคดิจิทัล

การศึกษาการบูรณาการระหว่างหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำสมัยใหม่ จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ โดยบทความนี้มุ่งวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างหลักธรรมดังกล่าวกับแนวคิดการบริหารองค์กรร่วมสมัย เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

หลักการบริหารนิยธรรม

ความหมายและที่มาของหลักการบริหารนิยธรรม

อภินิยธรรม มาจากคำว่า "อภินิย" (ไม่เสื่อม) และ "ธรรม" (หลักความจริง, หลักการปฏิบัติ) รวมความหมายว่า "ธรรมที่เป็นเหตุไม่ให้เกิดความเสื่อม" หรือ "หลักการที่นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าขององค์กร" (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2023) หลักธรรมนี้ปรากฏในพระไตรปิฎก โดยพระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่เจ้าวัชชีทั้งหลาย เพื่อเป็นหลักในการปกครองและบริหารแคว้นวัชชีให้เจริญรุ่งเรือง

หลักการบริหารนิยธรรมมีปรากฏในมหาปริณีพพานสูตร ที่สทกนิย มหาวรรค พระสุตตันตปิฎก โดยเป็นพระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าตรัสแก่พระอานนท์ ณ ภูเขาคิชฌกูฏ เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ เมื่อครั้งที่พระเจ้าอชาตศัตรูทรงปรารถนาจะยกทัพไปปราบแคว้นวัชชี (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 10 ข้อ 131-134) เหตุการณ์เริ่มต้นเมื่อพระเจ้าอชาตศัตรูส่งวัสสการพราหมณ์มาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า เพื่อทูลถามถึงโอกาสในการโจมตีแคว้นวัชชี พระพุทธองค์ไม่ได้ตรัสตอบโดยตรง แต่ทรงหันไปตรัสกับพระอานนท์ถึงหลักธรรม 7 ประการที่จะทำให้แคว้นวัชชีมีแต่ความเจริญ ไม่มีความเสื่อม ซึ่งก็คือหลักการบริหารนิยธรรมนั่นเอง ในช่วงพุทธกาล แคว้นวัชชีเป็นรัฐที่ปกครองด้วยระบอบสามัคคีธรรม โดยมีกษัตริย์ลิจจวีรร่วมกันปกครอง ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของแคว้นมคธ มีเมืองหลวงคือเวสาลี แคว้นวัชชีมีความเจริญรุ่งเรืองทั้งด้านเศรษฐกิจและการทหาร เนื่องจากตั้งอยู่บนเส้นทางการค้าสำคัญและมีระบบการปกครองที่เข้มแข็ง ขณะที่แคว้นมคธปกครองด้วยระบอบราชาธิปไตย มีเมืองหลวงคือราชคฤห์ ภายใต้การปกครองของพระเจ้าอชาตศัตรู ผู้ขึ้นครองราชย์ด้วยการปลงพระชนม์พระราชบิดาคือพระเจ้าพิมพิสาร แคว้นมคธมีนโยบายขยายอำนาจโดยการผนวกรวมรัฐใกล้เคียง ทำให้เกิดความขัดแย้งกับแคว้นวัชชี พระพุทธองค์ทรงแสดงหลักการบริหารนิยธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการรักษาความเข้มแข็งของแคว้นวัชชี

ความสำคัญของหลักการบริหารนิยธรรมต่อการบริหารองค์กร

หลักการบริหารนิยธรรมถือเป็นหลักธรรมสำคัญที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่เจ้าวัชชีเพื่อป้องกันความเสื่อมและส่งเสริมความเจริญขององค์กร โดยมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กรในหลายมิติที่สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารสมัยใหม่ ในมิติด้านการบริหารจัดการ หลักการบริหารนิยธรรมเป็น

เครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งขององค์กร ผ่านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม รวมถึงการพัฒนาระบบการสื่อสารและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตยตามหลักข้อแรกสอดคล้องกับแนวคิด Management by Walking Around และการจัดประชุม Regular Touch Point ที่เน้นการสื่อสารสองทางและการสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงาน ในด้านวัฒนธรรมองค์กร หลักการบริหารนิยธรรมมีบทบาทสำคัญในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์ การพร้อมเพรียงกันประชุมและทำกิจกรรมต่างๆ ช่วยเสริมสร้างวินัยในการทำงาน ความรับผิดชอบร่วมกัน และวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม การเคารพกฎระเบียบและไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและการกำกับดูแลกิจการที่ดี

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอีกมิติสำคัญที่ได้รับการส่งเสริมผ่านหลักการบริหารนิยธรรม การให้ความเคารพนับถือผู้ใหญ่ในองค์กรสนับสนุนการจัดการความรู้และการถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านระบบพี่เลี้ยง การให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรีสะท้อนถึงการส่งเสริมความเท่าเทียมและการสร้างโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง การเคารพหลักการประชาธิปไตยในบริบทองค์กรสมัยใหม่หมายถึงการให้ความสำคัญกับการรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดีงาม การสืบทอดค่านิยมและอัตลักษณ์องค์กร ซึ่งนำไปสู่การสร้างควมภาคภูมิใจและความผูกพันของพนักงาน ขณะที่การให้การอารักขาคุ้มครองผู้ทรงศีลสะท้อนถึงการส่งเสริมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ในองค์กร การปกป้องผู้ที่ยึดมั่นในหลักการและความถูกต้อง รวมถึงการพัฒนาระบบการแจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าหลักการบริหารนิยธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารองค์กรสมัยใหม่ โดยครอบคลุมทั้งมิติการบริหารจัดการ วัฒนธรรมองค์กร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การประยุกต์ใช้หลักธรรมนี้อย่างเหมาะสมจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้แก่องค์กร ผ่านการสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การพัฒนาบุคลากร และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์

ความสำคัญในฐานะหลักการปกครองแบบสามัคคีธรรม

การบริหารนิยธรรมเป็นหลักการที่ส่งเสริมการปกครองแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 7 ประการ คือ

1. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย (เพื่อปรึกษาหารือกิจการบ้านเมือง)
2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ
3. ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้ ไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม
4. ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววัชชี เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง
5. บรรดากุลสตรีกุลมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ

6. เคารพหลักการบูชาเจดีย์ของรัชสี ทั้งภายในและภายนอก ไม่ละเลยพิธีกรรมอันชอบธรรม

7. จัดให้ความอารักขา ค้ำครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย

หลักการเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงระบอบการปกครองที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ความสามัคคี การเคารพกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณี การค้ำครองสิทธิสตรี และการทำนุบำรุงศาสนา

นัยสำคัญทางการเมืองการปกครอง

หลักการบริหารนิยธรรมมีนัยสำคัญต่อการเมืองการปกครองในหลายมิติ

1. การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม
2. การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผ่านความสามัคคี
3. การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม
4. การเคารพสิทธิและความคิดเห็นของสมาชิกในสังคม

การพิสูจน์ความสำเร็จในทางประวัติศาสตร์

แม้ว่าในที่สุดแล้ววันรัชสีจะถูกแคว้นมคธรุกรานในสมัยพระเจ้าอชาตศัตรู แต่การที่แคว้นรัชสีสามารถดำรงความเป็นเอกราชได้ยาวนานท่ามกลางการคุกคามจากแคว้นมคธ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของหลักการบริหารนิยธรรมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กร จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แคว้นรัชสีสามารถต้านทานการรุกรานจากแคว้นมคธได้ถึง 16 ปี และการที่แคว้นมคธต้องใช้กลอุบายของวัสสการพราหมณ์ในการยุยงให้เกิดความแตกแยกภายในแคว้นรัชสีก่อนจึงจะสามารถโจมตีได้สำเร็จ ยิ่งเป็นการพิสูจน์ถึงความแข็งแกร่งของระบอบสามัคคีธรรมที่ยึดหลักการบริหารนิยธรรม (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2563) ความสำเร็จของหลักการบริหารนิยธรรมยังสะท้อนผ่านการที่พระพุทธองค์ทรงนำไปประยุกต์ใช้กับคณะสงฆ์ โดยทรงบัญญัติสังฆาภิบาลนิยธรรม 7 ประการ ซึ่งมีหลักการคล้ายคลึงกัน และส่งผลให้พระพุทธศาสนาสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงมาจนถึงปัจจุบัน

การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 ในการบริหารองค์กรสมัยใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน (Sustainable Organization Development) โดยคำนึงถึงมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Triple Bottom Line) (Davidson & Zhang, 2024) นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งความสุข (Happy Workplace) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

แนวคิดภาวะผู้นำสมัยใหม่การศึกษาด้านภาวะผู้นำในปัจจุบันได้พัฒนาไปสู่แนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม (Responsible

Leadership) (Bass & Riggio, 2023) ซึ่งเน้นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การพัฒนาทีมงาน และความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับภาวะผู้นำสมัยใหม่

การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับการพัฒนาภาวะผู้นำสมัยใหม่เป็นการผสานแนวคิดพุทธธรรมเข้ากับทฤษฎีภาวะผู้นำร่วมสมัย เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาผู้นำที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทขององค์กรในยุคดิจิทัล โดยสามารถวิเคราะห์การบูรณาการในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)

หลักการบริหารนิยธรรมสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass & Avolio (2023) ในหลายมิติ การหมั่นประชุมกันเนื่องนิยต์สะท้อนถึงการสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) ผ่านการสื่อสารวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน การเคารพและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในองค์กรสอดคล้องกับการกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) ที่ส่งเสริมให้ผู้ตามคิดนอกกรอบและสร้างสรรค์นวัตกรรม ขณะที่การให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิของบุคลากรสะท้อนถึงการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration)

2. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovative Organization Culture)

การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำยังส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อนวัตกรรม ตามแนวคิดของ Schein (2024) การพร้อมเพรียงกันประชุมและการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นช่วยสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ การเคารพกฎระเบียบโดยไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้สะท้อนถึงการสร้างกรอบการทำงานที่ชัดเจนแต่ยืดหยุ่นเอื้อต่อการทดลองและพัฒนาวัตกรรม

3. การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership)

ในยุคที่จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสำคัญมากขึ้น หลักการบริหารนิยธรรมช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมตามแนวคิดของ Brown & Mitchell (2023) การให้การอารักขาคุ้มครองผู้ทรงศีลสะท้อนถึงการส่งเสริมพฤติกรรมที่มีจริยธรรมและการปกป้องผู้ที่ยืนหยัดในความถูกต้อง การเคารพหลักการระบุชนียสถานในบริบทปัจจุบันสะท้อนถึงการรักษาค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรที่ดีงาม

4. การพัฒนาภาวะผู้นำที่ครอบคลุม (Inclusive Leadership)

หลักการบริหารนิยธรรมสนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำที่ครอบคลุมตามแนวคิดของ Randel et al. (2024) การให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรีสะท้อนถึงการส่งเสริมความเท่าเทียมและการเห็นคุณค่า

ของความหลากหลาย การเคารพนับถือผู้ให้ปัญญาแสดงถึงการให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางอายุ และประสบการณ์

5. การพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล (Digital Leadership)

การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมในบริบทของการเป็นผู้นำยุคดิจิทัลตามแนวคิดของ Westerman et al. (2024) สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชุมและสื่อสาร เช่น Virtual Meeting Platforms การพัฒนาระบบการจัดการความรู้ดิจิทัล (Digital Knowledge Management) การสร้างช่องทางการมีส่วนร่วมผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล และการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการติดตามและประเมินผลการทำงาน

6. การพัฒนาภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่น (Agile Leadership)

การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรมกับแนวคิดภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่นตามแนวคิดของ Joiner & Josephs (2024) สะท้อนผ่านการประชุมแบบ Agile ที่เน้นความถี่และประสิทธิภาพ การสร้างทีมที่มีอิสระในการตัดสินใจ (Empowered Teams) การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และปรับตัว และการส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์

7. การสร้างองค์กรแห่งความยั่งยืน (Sustainable Organization)

การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรมยังสนับสนุนการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืนตามแนวคิด Triple Bottom Line ของ Elkington (2023) โดยการสร้างความสมดุลระหว่างผลประกอบการและความรับผิดชอบต่อสังคม การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในองค์กร และการสร้างคุณค่าร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำสมัยใหม่ไม่เพียงช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารองค์กร แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน โดยผสานคุณค่าทางจริยธรรมเข้ากับแนวคิดการบริหารจัดการร่วมสมัย การประยุกต์ใช้หลักธรรมดังกล่าวจึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับการพัฒนาผู้นำองค์กรในยุคดิจิทัล

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม 7 เข้ากับการพัฒนาองค์กรและภาวะผู้นำสมัยใหม่ สะท้อนให้เห็นถึงความลุ่มลึกของหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างไม่มีข้อจำกัดด้านกาลเวลา หลักธรรมนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาองค์กรในมิติที่ลึกซึ้งกว่านั้น ทั้งในด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน และการสร้างความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพกับจริยธรรมในการดำเนินงาน

สำหรับข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในองค์กรสมัยใหม่ มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การปรับใช้ให้เข้ากับบริบทองค์กร องค์กรควรพิจารณาบริบทและวัฒนธรรมเฉพาะของตนในการประยุกต์ใช้หลักธรรม โดยอาจเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความท้าทายขององค์กร เพื่อกำหนดแนวทางการนำหลักธรรมมาใช้ที่เหมาะสม

2. การพัฒนาระบบและกระบวนการ องค์กรควรพัฒนาระบบและกระบวนการที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามหลักการบริหารนิยธรรม เช่น ระบบการประชุมที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และระบบการพัฒนาบุคลากรที่เป็นธรรม

3. การสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วม องค์กรควรสร้างความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของหลักการบริหารนิยธรรมแก่บุคลากรทุกระดับ ผ่านการฝึกอบรม การสื่อสาร และการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติ

4. การวัดผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง องค์กรควรกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนการปฏิบัติตามหลักการบริหารนิยธรรม และมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

5. การบูรณาการกับเครื่องมือการบริหารสมัยใหม่: องค์กรควรพิจารณาการผสมผสานหลักการบริหารนิยธรรมเข้ากับเครื่องมือและแนวคิดการบริหารสมัยใหม่ เช่น การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) การจัดการความรู้ (KM) และการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ (High Performance Organization)

ในท้ายที่สุด การนำหลักการบริหารนิยธรรมมาประยุกต์ใช้ในองค์กรสมัยใหม่ไม่เพียงแต่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาองค์กรให้มีความยั่งยืนและเติบโตอย่างมีคุณภาพ ผ่านการผสานคุณค่าทางจริยธรรมเข้ากับการบริหารจัดการสมัยใหม่ได้อย่างลงตัว

การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับการพัฒนาภาวะผู้นำองค์กรสมัยใหม่ แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างหลักธรรมในพระพุทธศาสนากับแนวคิดการบริหารองค์กรร่วมสมัย การนำหลักธรรมดังกล่าวมาประยุกต์ใช้จะช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยผสานคุณค่าทางจริยธรรมเข้ากับการบริหารจัดการสมัยใหม่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรควรพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำที่บูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม 7
2. ควรมีการวิจัยเชิงประจักษ์เพื่อศึกษาผลของการนำหลักการบริหารนิยธรรม 7 มาใช้ในองค์กร
3. ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์กรที่นำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้

เอกสารอ้างอิง

- พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). เล่ม 10 พระสูตรตันตปิฎก ที่ข
นิกาย มหาวรรค. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2023). ภาวะผู้นำเชิงบูรณาการในยุคดิจิทัล. วารสารศึกษาศาสตร์.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2563). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม.
มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต).
- Anderson, J., & Miller, K. (2024). Digital transformation and organizational change. Harvard
Business Review.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (2023). Transformational leadership: Theory, research, and application.
Leadership Quarterly.
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2023). Transformational leadership (3rd ed.). Psychology Press.
- Brown, M. E., & Mitchell, M. S. (2023). Ethical leadership: An integrative review. Leadership
Quarterly.
- Davidson, R., & Zhang, L. (2024). Sustainable organization development in the digital age. Journal
of Organization Development.
- Elkington, J. (2023). Triple bottom line: Sustainability's accountant. Harvard Business Review.
- Joiner, B., & Josephs, S. (2024). Agile leadership in digital transformation. Organization
Development Journal.
- Randel, A. E., Galvin, B. M., Shore, L. M., Ehrhart, K. H., Chung, B. G., Dean, M. A., &
Kedharnath, U. (2024). Inclusive leadership: Realizing positive outcomes through
belongingness and being valued for uniqueness. Human Resource Management Review.
- Schein, E. H. (2024). Organizational culture and leadership (6th ed.). Jossey-Bass.
- Thompson, R., & Roberts, S. (2024). Ethical considerations in modern business management.
Journal of Business Ethics.
- Westerman, G., Bonnet, D., & McAfee, A. (2024). Leading digital transformation: Strategy and
innovation. MIT Sloan Management Review.

อำนาจอธิปไตยในยุคโลกาภิวัตน์: การท้าทายแนวคิดรัฐชาติในศตวรรษที่ 21
SOVEREIGNTY IN THE AGE OF GLOBALIZATION: CHALLENGING THE NATION-
STATE CONCEPT IN THE 21ST CENTURY

เกษม ประพาน

Kasem Prapan

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Mahamakut Buddhist University: Srilanchang Campus

*Corresponding author, e-mail: Kasem.pra@mbu.ac.th

Received: 10 January 2025, Revised: 18 January 2025, Accepted: 22 January 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงของแนวคิดอำนาจอธิปไตยของรัฐในบริบทโลกาภิวัตน์ โดยวิเคราะห์ถึงความท้าทายที่รัฐชาติต้องเผชิญในศตวรรษที่ 21 ทั้งในมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี การศึกษาพบว่าโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐใน 3 มิติสำคัญ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจที่การเคลื่อนย้ายทุนและการค้าระหว่างประเทศที่เข้มข้นขึ้นได้ลดทอนความสามารถในการควบคุมทางเศรษฐกิจของรัฐ มิติการเมืองและความมั่นคงที่ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีลักษณะข้ามพรมแดนมากขึ้น และมิติเทคโนโลยีที่การพัฒนาของดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตได้ท้าทายความสามารถในการควบคุมการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสาร อย่างไรก็ตาม การศึกษาชี้ให้เห็นว่ารัฐชาติไม่ได้สูญเสียความสำคัญไป หากแต่ต้องปรับตัวในหลายด้าน ทั้งการปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ควบคุมมาเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวก การพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ การปรับปรุงกฎหมายและการกำกับดูแล รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับภาคประชาสังคมและภาคเอกชน บทความนี้นำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการปรับตัวของรัฐในยุคโลกาภิวัตน์ และชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จในการปรับตัวจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการพัฒนากลไกการทำงานใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อความท้าทายของโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: อำนาจอธิปไตย, โลกาภิวัตน์, รัฐชาติ, ความร่วมมือระหว่างประเทศ, การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล, ภัยคุกคามข้ามชาติ, การปรับตัวของการปกครอง

Abstract

This article examines the transformation of state sovereignty in the context of globalization, analyzing the challenges faced by nation-states in the 21st century across political, economic, social, and technological dimensions. The study reveals that globalization has significantly impacted state sovereignty in three key dimensions: the economic dimension, where intensified capital mobility and international trade have diminished states' economic control; the political and security dimension, where new threats increasingly transcend borders; and the technological dimension, where digital development and the Internet have challenged states' ability to control information flows. However, the study indicates that nation-states have not lost their significance but rather must adapt in various ways. These adaptations include shifting their role from controller to facilitator and coordinator, developing international cooperation mechanisms, improving legal frameworks and regulatory systems, and building partnerships with civil society and the private sector. The article presents policy recommendations for state adaptation in the globalization era and suggests that successful adaptation depends on the ability to develop new working mechanisms that can effectively respond to the challenges of the modern world. The findings contribute to our understanding of how states can maintain their relevance while adapting to the changing global context, highlighting the importance of balancing national interests with international cooperation in addressing shared challenges.

Keywords: state sovereignty, globalization, nation-state, international cooperation, digital transformation, transnational threats, governance adaptation

บทนำ

แนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยของรัฐชาติ (State Sovereignty) ถือเป็นหลักการพื้นฐานของระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยใหม่นับตั้งแต่สนธิสัญญาเวสต์ฟาเลีย (Peace of Westphalia) ในปี ค.ศ. 1648 สนธิสัญญาดังกล่าวได้วางรากฐานระบบรัฐสมัยใหม่ที่ยึดหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น (Non-intervention) และความเท่าเทียมกันในทางกฎหมายระหว่างรัฐ (Sovereign equality) อันเป็นหลักการที่ยังคงมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดการตั้งคำถามต่อความ

เข้มแข็งและความชอบธรรมของอำนาจอธิปไตยในรูปแบบดั้งเดิม ดังที่ เกษียร เตชะพีระ (2562) ได้ชี้ให้เห็นว่า "รัฐชาติในปัจจุบันกำลังเผชิญกับความท้าทายที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์" โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาของเทคโนโลยีการสื่อสาร การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ และการเคลื่อนย้ายของผู้คนข้ามพรมแดนที่เพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล ได้ส่งผลให้ความสามารถของรัฐในการควบคุมและกำกับดูแลกิจกรรมต่างๆ ภายในอาณาเขตของตนลดน้อยลง

ในขณะเดียวกัน การเกิดขึ้นของปัญหาระดับโลก (Global Issues) อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โรคระบาด การก่อการร้ายข้ามชาติ และวิกฤตการเงินโลก ได้แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของการจัดการปัญหาโดยรัฐใดรัฐหนึ่งเพียงลำพัง ดังที่ Ulrich Beck (2018) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมันได้เสนอแนวคิดเรื่อง "สังคมความเสี่ยงระดับโลก" (Global Risk Society) ที่ชี้ให้เห็นว่าความเสี่ยงและภัยคุกคามในโลกสมัยใหม่มีลักษณะข้ามพรมแดนและต้องการความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการ นอกจากนี้ การเติบโตของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (Non-state Actors) ไม่ว่าจะเป็นบริษัทข้ามชาติ องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชน หรือขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมข้ามชาติ ได้ท้าทายบทบาทการเป็นตัวแสดงหลักในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของรัฐ ชีระ นุชเปี่ยม (2563) นักวิชาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศชาวไทยได้วิเคราะห์ว่า "อำนาจในการกำหนดทิศทางของโลกไม่ได้ผูกขาดอยู่ที่รัฐอีกต่อไป หากแต่กระจายไปสู่ตัวแสดงอื่นๆ ที่มีอิทธิพลมากขึ้นในระบบระหว่างประเทศ"

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของแนวคิดอำนาจอธิปไตยท่ามกลางความท้าทายในยุคโลกาภิวัตน์ โดยจะพิจารณาผลกระทบในสามมิติหลัก ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ มิติการเมืองและความมั่นคง และมิติเทคโนโลยีและการสื่อสาร พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการปรับตัวของรัฐชาติเพื่อรับมือกับความท้าทายดังกล่าว การทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานโยบายและกลไกการจัดการปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทโลกในศตวรรษที่ 21

ความท้าทายต่ออำนาจอธิปไตยในยุคโลกาภิวัตน์

1. มิติเศรษฐกิจ

การเคลื่อนย้ายทุนและการค้าระหว่างประเทศที่เข้มข้นขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการควบคุมทางเศรษฐกิจของรัฐอย่างมีนัยสำคัญ Saskia Sassen (2016) เสนอว่าการเติบโตของบริษัทร้ายข้ามชาติและตลาดการเงินโลกได้ลดทอนอำนาจในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของรัฐลงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นต่อไปนี้

1) การเคลื่อนย้ายเงินทุน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการเงินและการเชื่อมโยงของตลาดทุนโลกทำให้เงินทุนสามารถเคลื่อนย้ายข้ามประเทศได้อย่างรวดเร็วและมีปริมาณมหาศาล ดังที่ Dani Rodrik (2022) ชี้ให้เห็นว่า การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศที่รวดเร็วสามารถส่งผล

กระทบรุนแรงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศได้ แม้รัฐจะพยายามใช้มาตรการควบคุมเงินทุนก็ตาม

2) อำนาจของบริษัทข้ามชาติ ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2563) วิเคราะห์ว่าบริษัทข้ามชาติในปัจจุบันมีอำนาจต่อรองสูงกับรัฐบาลประเทศต่างๆ ผ่านการควบคุมห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chains) การถือครองทรัพย์สินทางปัญญา และความสามารถในการเคลื่อนย้ายฐานการผลิต ทำให้รัฐต้องปรับนโยบายเพื่อดึงดูดและรักษาการลงทุนจากบริษัทเหล่านี้

3) ข้อจำกัดในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2564) ชี้ให้เห็นว่าการพึ่งพาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น ทำให้รัฐมีข้อจำกัดในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่เป็นอิสระ เนื่องจากต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

2. มิติการเมืองและความมั่นคง

ความท้าทายด้านความมั่นคงในยุคใหม่มีลักษณะข้ามพรมแดน (Transnational) มากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน

1) ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ Joseph Nye (2020) เสนอแนวคิดเรื่อง "อำนาจอธิปไตยที่แบ่งปัน" (Shared Sovereignty) โดยชี้ให้เห็นว่าภัยคุกคามสมัยใหม่ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมไซเบอร์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และโรคระบาด ไม่สามารถจัดการได้โดยรัฐใดรัฐหนึ่งเพียงลำพัง

2) การแทรกแซงทางการเมือง ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2564) วิเคราะห์ว่าเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เพิ่มช่องทางการแทรกแซงทางการเมืองระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการแทรกแซงการเลือกตั้ง การโจมตีทางไซเบอร์ หรือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างความปั่นป่วนทางการเมือง

3) การจัดการความมั่นคงร่วม Mary Kaldor (2023) เสนอแนวคิด "ความมั่นคงมนุษย์" (Human Security) ที่เน้นการจัดการความมั่นคงที่ครอบคลุมมิติต่างๆ และต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และภาคประชาสังคม

3. มิติเทคโนโลยีและการสื่อสาร

การพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตได้สร้างความท้าทายใหม่ๆ ต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐในหลายประการ

1) การควบคุมข้อมูลข่าวสาร Manuel Castells (2018) อธิบายแนวคิด "สังคมเครือข่าย" (Network Society) ที่ชี้ให้เห็นว่าการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันมีลักษณะเป็นเครือข่ายที่ซับซ้อน ยากต่อการควบคุมโดยรัฐเพียงผู้เดียว เทคโนโลยีอย่างเครือข่าย VPN และการเข้ารหัสข้อมูลทำให้การควบคุมการสื่อสารโดยรัฐทำได้ยากขึ้น

2) พื้นที่สาธารณะดิจิทัล ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี (2563) ศึกษาการเกิดขึ้นของ "พื้นที่สาธารณะดิจิทัล" ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น รวมกลุ่ม และเคลื่อนไหวทางการเมืองได้โดยไม่ถูกจำกัดด้วยพรมแดนทางกายภาพ

3) อำนาจอธิปไตยทางดิจิทัล Milton Mueller (2023) เสนอแนวคิดเรื่อง "อำนาจอธิปไตยทางดิจิทัล" (Digital Sovereignty) ที่กล่าวถึงความพยายามของรัฐในการรักษาอำนาจอควบคุมในพื้นที่ไซเบอร์ ซึ่งมักเผชิญกับข้อจำกัดทางเทคโนโลยีและแรงต้านจากภาคประชาสังคม

4) การแข่งขันทางเทคโนโลยี วิวัฒน์ เอกบุรณะวิวัฒน์ (2565) วิเคราะห์ว่าการแข่งขันในการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ การประมวลผลควอนตัม และเทคโนโลยี 5G ได้กลายเป็นประเด็นความมั่นคงระดับชาติที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและอำนาจอธิปไตยของรัฐ

การปรับตัวของแนวคิดรัฐชาติ

1. การปรับเปลี่ยนบทบาทของรัฐ

รัฐในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและวิธีกรใช้อำนาจอธิปไตยให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

1) การเปลี่ยนจากผู้ควบคุมสู่ผู้อำนวยความสะดวก: Stephen Krasner (2019) ชี้ให้เห็นว่ารัฐต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุมแบบรวมศูนย์มาเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะในด้านการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือที่ซับซ้อน การสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย และการพัฒนาความสามารถในการเจรจาต่อรองกับตัวแสดงระหว่างประเทศ

2) การพัฒนาขีดความสามารถใหม่ วรวิทย์ เจริญเลิศ (2564) เน้นความสำคัญของการที่รัฐต้องพัฒนาขีดความสามารถใหม่ๆ ได้แก่ ทักษะการบริหารจัดการเครือข่าย (Network Management) ความสามารถในการวิเคราะห์และจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ และการพัฒนานวัตกรรมทางนโยบายที่ตอบสนองต่อความท้าทายสมัยใหม่

3) การปรับโครงสร้างการบริหารภาครัฐ ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2565) เสนอแนวทางการปรับโครงสร้างการบริหารภาครัฐให้มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น ผ่านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ และการพัฒนาระบบการทำงานแบบบูรณาการ

2. การพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ

การเพิ่มขึ้นขององค์การระหว่างประเทศและกลไกความร่วมมือระดับภูมิภาคสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของรัฐในการจัดการกับความท้าทายร่วมกัน

1) การพัฒนาความร่วมมือระดับภูมิภาค Anne-Marie Slaughter (2017) วิเคราะห์ว่าความร่วมมือระดับภูมิภาคกำลังกลายเป็นรูปแบบการจัดการปัญหาที่สำคัญ โดยมีการพัฒนาในด้านการสร้างกลไกการตัดสินใจร่วม การพัฒนามาตรฐานและกฎระเบียบร่วม และการแบ่งปันทรัพยากรและความเชี่ยวชาญ

2) การสร้างเครือข่ายนโยบายระหว่างประเทศ สุรชาติ บำรุงสุข (2564) เสนอว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกำหนดนโยบายของประเทศต่างๆ มีความสำคัญมากขึ้นในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวปฏิบัติที่ดี การประสานนโยบายเพื่อจัดการกับปัญหาข้ามพรมแดน และการพัฒนาความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมาย

3. การปรับตัวด้านกฎหมายและการกำกับดูแล

รัฐจำเป็นต้องพัฒนากรอบกฎหมายและการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับความท้าทายสมัยใหม่

1) การพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศ Francis Fukuyama (2023) เสนอว่ารัฐต้องร่วมมือกันในการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศที่ตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ๆ เช่นการกำกับดูแลเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน และการควบคุมอาชญากรรมทางไซเบอร์

2) การปรับปรุงกฎหมายภายใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2565) วิเคราะห์ความจำเป็นในการปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับบริบทโลกาภิวัตน์ ในประเด็นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล การกำกับดูแลธุรกรรมดิจิทัล และการส่งเสริมการแข่งขันในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

4. การสร้างความร่วมมือกับภาคประชาสังคมและภาคเอกชน

การปรับตัวของรัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ

1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม Peter Evans (2022) เสนอแนวคิด "รัฐที่ฝังตัวในสังคม" (Embedded State) ที่เน้นการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม และสถาบันวิชาการและการศึกษา

2) การพัฒนาความร่วมมือแบบหุ้นส่วน ประเวศ วะสี (2564) เสนอแนวทางการพัฒนา "ประชารัฐ" ที่เน้นการร่วมกันกำหนดนโยบายสาธารณะ การแบ่งปันทรัพยากรและความรับผิดชอบ และการสร้างนวัตกรรมทางสังคมร่วมกัน

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การเปลี่ยนแปลงของอำนาจอธิปไตยในยุคโลกาภิวัตน์

การศึกษาดังนี้ชี้ให้เห็นว่าโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อแนวคิดและการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในสามมิติหลัก ได้แก่

1) มิติเศรษฐกิจ การเคลื่อนย้ายทุนและการค้าระหว่างประเทศที่เข้มข้นขึ้น ได้ลดทอนความสามารถของรัฐในการควบคุมและกำหนดนโยบายเศรษฐกิจอย่างเป็นอิสระ ดังที่ Dani Rodrik

(2022) ซึ่งให้เห็นว่าการเชื่อมโยงทางการเงินระหว่างประเทศได้สร้างข้อจำกัดใหม่ๆ ต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของรัฐ

2) มิติการเมืองและความมั่นคง ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีลักษณะข้ามพรมแดนได้ท้าทายความสามารถของรัฐในการจัดการปัญหาโดยลำพัง นำไปสู่แนวคิด "อำนาจอธิปไตยที่แบ่งปัน" (Shared Sovereignty) ที่เน้นความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการปัญหา

3) มิติเทคโนโลยีและการสื่อสาร การพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัลได้ท้าทายความสามารถของรัฐในการควบคุมการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสาร และนำไปสู่การเกิดขึ้นของพื้นที่สาธารณะดิจิทัลที่ยากต่อการควบคุม

การปรับตัวของรัฐชาติและแนวโน้มในอนาคต

การศึกษาพบว่ารัฐชาติไม่ได้สูญเสียความสำคัญไปในยุคโลกาภิวัตน์ แต่ต้องปรับตัวในหลายด้าน ดังนี้

1) การปรับเปลี่ยนบทบาท รัฐต้องปรับบทบาทจากผู้ควบคุมมาเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกมากขึ้น โดยเน้นการพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือที่ซับซ้อน

2) การพัฒนากลไกความร่วมมือ การเพิ่มขึ้นของกลไกความร่วมมือระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศสะท้อนการปรับตัวของรัฐในการจัดการกับความท้าทายร่วมกัน

3) การปรับปรุงกฎหมายและการกำกับดูแล รัฐจำเป็นต้องพัฒนากฎหมายและการกำกับดูแลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการจัดการปัญหาข้ามพรมแดน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

1) การพัฒนาขีดความสามารถของรัฐ เสริมสร้างทักษะการบริหารจัดการเครือข่ายให้แก่บุคลากรภาครัฐ พัฒนาระบบการวิเคราะห์และจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ และสร้างนวัตกรรมทางนโยบายที่ตอบสนองต่อความท้าทายสมัยใหม่

2) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ เพิ่มการมีส่วนร่วมในกลไกความร่วมมือระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกำหนดนโยบาย และสร้างความร่วมมือในการจัดการกับภัยคุกคามข้ามพรมแดน

3) การปรับปรุงกฎหมายและกลไกการกำกับดูแล พัฒนามาตรฐานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สร้างกลไกการกำกับดูแลที่มีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการบังคับใช้กฎหมาย

4) การสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ พัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและภาคเอกชน ส่งเสริมการแบ่งปันทรัพยากรและความรับผิดชอบระหว่างภาคส่วน และสร้างพื้นที่สำหรับการพัฒนานวัตกรรมทางสังคมร่วมกัน

มุมมองต่ออนาคตของประเทศไทย

แม้ว่าโลกาภิวัตน์จะส่งผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐอย่างมีนัยสำคัญ แต่รัฐชาติยังคงเป็นหน่วยทางการเมืองที่สำคัญในระบบระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่ได้นำไปสู่การสิ้นสุดของรัฐชาติ แต่เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการใช้อำนาจอธิปไตยให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปความสำเร็จในการปรับตัวของรัฐชาติจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการพัฒนากลไกการทำงานใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อความท้าทายของโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสร้างสมดุลระหว่างการรักษาสovereigntyแห่งชาติกับการร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศในการจัดการกับปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้ การทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของรัฐชาติจะช่วยให้เราสามารถพัฒนานโยบายและกลไกการจัดการที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- เกษียร เตชะพีระ. (2562). รัฐชาติในกระแสโลกาภิวัตน์. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2564). ความมั่นคงใหม่ในโลกที่เปลี่ยนแปลง. สถาบันพระปกเกล้า.
- ธีระ นุชเปี่ยม. (2563). การเปลี่ยนแปลงของระบบระหว่างประเทศในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิติ เอียวศรีวงศ์. (2564). อำนาจรัฐในยุคเปลี่ยนผ่าน. มติชน.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2565). กฎหมายมหาชนในยุคโลกาภิวัตน์. สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- ประเวศ วะสี. (2564). ประชาธิปไตยกับการพัฒนาประเทศไทย. หมอชาวบ้าน.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. (2563). สื่อสังคมกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2563). เศรษฐกิจการเมืองไทยในยุคโลกาภิวัตน์. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- โพนบูลย์ วัฒนศิริธรรม. (2565). การปฏิรูประบบราชการในยุคดิจิทัล. สถาบันพระปกเกล้า.
- วรวิทย์ เจริญเลิศ. (2564). การบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิวัฒน์ เอกบูรณะวัฒน์. (2565). เทคโนโลยีและความมั่นคงของชาติ. สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2564). ความมั่นคงศึกษา: แนวคิดและทฤษฎีในโลกยุคใหม่. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Beck, U. (2018). *World at Risk: Global Risks and New Task of Cosmopolitan Politics*. Cambridge: Polity Press.
- Castells, M. (2018). *The Network Society: From Knowledge to Policy*. Washington, DC: Johns Hopkins Center for Transatlantic Relations.
- Evans, P. (2022). *The Developmental State in a Globalized World*. Princeton: Princeton University Press.
- Fukuyama, F. (2023). *State Building in the Digital Age*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Kaldor, M. (2023). *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era (4th ed.)*. Stanford: Stanford University Press.
- Krasner, S. (2019). *Sovereignty: Organized Hypocrisy Revisited*. Princeton: Princeton University Press.
- Mueller, M. (2023). *Digital Sovereignty: Power and Control in the Networked World*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Nye, J. (2020). *Power in the Global Information Age*. New York: Routledge.
- Rodrik, D. (2022). *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy*. New York: W. W. Norton & Company.
- Sassen, S. (2016). *Territory, Authority, Rights: From Medieval to Global Assemblages*. Princeton: Princeton University Press.
- Slaughter, A. M. (2017). *The Chessboard and the Web: Strategies of Connection in a Networked World*. Yale: Yale University Press.

ภาคผนวก

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้เขียน เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการจินตาสิต

สถานที่ติดต่อ

วารสารวิชาการจินตาสิต (ออนไลน์)

เลขที่ 31/17 ถนนร่วมใจ ตำบลกุดป่อง

อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 42000

E-mail: Chintasit.journal@gmail.com

โทรศัพท์ 089 622 4068

<https://so19.tci-thaijo.org/index.php/Chintasit>

ISSN XXXX-XXXX (Online)

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่ (Scope and Publication Policies)

วารสารมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ด้านพระพุทธศาสนา ปรัชญา ศีลศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์ โดยเริ่มดำเนินการตีพิมพ์เผยแพร่มาตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2566 เป็นต้นมา ซึ่งมีกำหนดเผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม), ฉบับที่ 2 (เมษายน - มิถุนายน), ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน) และฉบับที่ 4 (ตุลาคม - ธันวาคม) สำหรับประเภทของบทความ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ บทความวิจัย และบทความวิชาการ รับผิดชอบบทความทั้งบทความภาษาไทยและบทความภาษาอังกฤษ และมีกระบวนการพิจารณาคุณภาพบทความตามหลักเกณฑ์การพิจารณาของวารสาร และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความวารสาร (Peer Review) อย่างเข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับ ทั้งนี้ วารสารไม่มีค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์เผยแพร่

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ (Consideration and selection of articles)

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสองท่าน โดยบทความจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีใช้หน่วยงานเดียวกันกับผู้พิมพ์และมีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์เผยแพร่ ทั้งนี้ จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้พิมพ์บทความและผู้พิมพ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา

บทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้อง ตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือ สิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับ ทศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้นิพนธ์แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สว่นประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารวิชาการจินตาสิต ตีพิมพ์เผยแพร่บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลวิจัยที่น่าเสนอผลลัพธ์จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้เขียน (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 สังกัดผู้เขียน (Author Affiliation) ให้ระบุสังกัดผู้นิพนธ์ทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษ

1.4 อีเมล ให้พิมพ์อีเมลของผู้เขียนหลักหรือผู้ประสานงานบทความ หลังข้อความ
*Corresponding author, e-mail: “ผู้เขียนหลัก”

1.5 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 750 คำ

1.6 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล โดยคำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วย เครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ

1.7 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้

ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วย จุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication) หรือ (Author, /Year of Publication) หรือ (Author & Author/Year of Publication) เช่น Bunkhrong (2022 หรือ (Bunkhrong, 2022) หรือ (Bunkhrong & Supsin, 2022) เป็นต้น หากผู้พิมพ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตาม ด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. ตามรูปแบบดังนี้ Author/et al.,/(Year of Publication) หรือ (Author/et al.,/Year of Publication) เช่น Bunkhrong et al. (2022) หรือ (Bunkhrong et al., 2022)

1.8 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.9 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี) เป็นการบอกทิศทางในการศึกษาค้นคว้า เป็นโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ตัวแปร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย ช่วยให้เห็นภาพรวมของงานวิจัยได้อย่างชัดเจน และเป็นประโยชน์ในการวางแผนการวิจัยและการนิพนธ์บทความ

1.10 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษา เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้และการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือสัตว์ (ถ้ามี) วิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยมีความเหมาะสมและคุณภาพ รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น

1.11 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง หรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.12 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) อภิปรายผลโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำข้อค้นพบของงานวิจัยมาอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.13 ความรู้ใหม่ (New Knowledge) (ถ้ามี) นำเสนอข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่จากงานวิจัย เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ สำหรับเป็นแนวทางที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ โดยแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยผังความคิด หรือแผนภาพ และมีการบรรยายในเนื้อเรื่อง ตามความเหมาะสม

1.14 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.15 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้รูปแบบการอ้างอิงให้ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

2.2 ผู้เขียน (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 สังกัดผู้เขียน (Author Affiliation) ให้ระบุสังกัดผู้เขียนทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษ

2.4 อีเมล ให้พิมพ์อีเมลของผู้เขียนหลักหรือผู้ประสานงานบทความ หลังข้อความ *Corresponding author, e-mail: “ผู้เขียนหลัก”

2.5 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 750 คำ

2.6 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นการค้นหาข้อมูล โดยคำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วย เครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ

2.7 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษา ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้อง ที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุล

ผู้พิมพ์ด้วย จุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication) หรือ (Author,/Year of Publication) หรือ (Author & Author/Year of Publication) เช่น Bunkhrong (2022 หรือ (Bunkhrong, 2022) หรือ (Bunkhrong & Supsin, 2022) เป็นต้น หากผู้พิมพ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตาม ด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. ตามรูปแบบดังนี้ Author/et al.,/(Year of Publication) หรือ (Author/et al.,/Year of Publication) เช่น Bunkhrong et al. (2022) หรือ (Bunkhrong et al., 2022)

2.8 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับ เป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา เสนอผลการศึกษาที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการศึกษา ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง หรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม มีนำเสนอข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่จากงานวิจัย เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ สำหรับเป็นแนวทางที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ โดยแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยผังความคิด หรือแผนภาพ และมีการบรรยายในเนื้อเรื่อง ตามความเหมาะสม

2.9 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา หากมีข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้ และข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป จะเกิดประโยชน์ต่อผู้ศึกษา

2.10 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้รูปแบบการอ้างอิงให้ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารวิชาการจินตาสิตต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/Chintasit> ตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนดเป็นไฟล์เวิร์ด (Word file) เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ A4 โดยให้ใช้ไฟล์ดาวน์โหลดจากรูปแบบบทความ (Article Format) ที่วารสารกำหนดเท่านั้น

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาบทความในทุกส่วนจัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เท่านั้น

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Niramit AS พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ เป็นส่วนของรายละเอียดตามที่วารสารกำหนดเพื่อความชัดเจนของการศึกษา และอ้างอิงสำหรับผู้สนใจ

1.5 ชื่อเรื่อง ทั้งชื่อบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้เขียนทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 1 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ชื่อผู้เขียนแต่ละคนคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตำแหน่งชิดขอบด้านขวากระดาษได้ชื่อเรื่อง

1.7 สังกัดผู้เขียนและผู้เขียนหลัก ให้เขียนไว้ด้านใต้ชื่อผู้เขียน ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้เขียน ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้เขียนนั้น ผู้เขียนต้องระบุทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษ ด้วย รวมถึงระบุผู้เขียนหลัก (Corresponding Author) มีเครื่องหมาย * กำกับไว้บนนามสกุลผู้เขียน เพื่อระบุอีเมลสำหรับติดต่อประสานงาน ตำแหน่งชิดขอบขวากระดาษโดยระบุได้ชื่อผู้เขียน

1.8 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.9 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 750 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.10 หัวข้อคำสำคัญภาษาไทยและอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุดำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.11 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.12 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุนามเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.13 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง (กรณีที่เกิดขึ้น อยู่ในดุลยพินิจของบรรณาธิการ เป็นกรณีๆไป)

1.14 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยเป็นการอ้างอิง แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication) หรือ (Author,Year of

Publication) หรือ (Author & Author/Year of Publication) เช่น Bunkhrong (2022 หรือ (Bunkhrong, 2022) หรือ (Bunkhrong & Supsin, 2022) เป็นต้น หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. ตามรูปแบบดังนี้ Author/et al./ (Year of Publication) หรือ (Author/et al./Year of Publication) เช่น Bunkhrong et al. (2022) หรือ (Bunkhrong et al., 2022)

1.15 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือ แผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดขวา	ตัวธรรมดา
หน่วยงานที่สังกัด (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดขวา	ตัวธรรมดา
Corresponding Author	16	ชิดขวา	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
(ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)			
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
(พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)			
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้ได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) โดยการอ้างอิงเอกสารให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้			

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
หากการอ้างอิงเอกสารเป็น ภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบ			
จำนวนต้นฉบับ : ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงทำบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) โดยการอ้างอิงเอกสารให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ หากผู้พิมพ์มีมากกว่า 1 คน ให้ใส่ชื่อผู้พิมพ์ให้ครบทุกคน โดยคั่นด้วยจุลภาค (,) ระหว่างผู้ นินพณ์ แล้วตามด้วยคำว่า “และ” ในภาษาไทย หรือตามด้วยคำว่า “&” ในภาษาอังกฤษ ก่อนผู้ นินพณ์คน สุดท้าย โดยจัดเรียงตามพญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงทำบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้ นินพณ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อ เอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้ นินพณ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการ อ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

2.3 ในกรณีที่อ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หากต้องการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ ให้แปลเอกสารอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และปีพุทธศักราชให้ปรับเป็นปีคริ สตศักราช โดยนำไปต่อท้ายรายการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย และชื่อผู้ นินพณ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบ เดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงทำบทความ

3.1 หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์

3.1.1 หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI

1) ผู้แต่ง 1 คน

ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./(URL) (ถ้ามี)

Surname./Name./(Year of Publication)./Title/(Edition)./Publisher./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2560). การเมืองการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ. บริหารศาสตร์.
Mertens, D. M. (2014). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods* (4th ed.). Sage.

2) ผู้แต่ง 2 คน

ชื่อ/สกุล, /และชื่อ/สกุล. / (ปีพิมพ์). /ชื่อเรื่อง/ (พิมพ์ครั้งที่). /สำนักพิมพ์. / (URL) (ถ้ามี)
Surname, /Name, /& Surname, /Name. / (Year of Publication). / Title / (Edition). / Publisher. / (URL) (if any)

ตัวอย่าง

วันชัย สุขตาม, และ เสกสรรค์ สนวา. (2562). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์*. สำนักพิมพ์สถาบันวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น.

ไพบรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา, และ ชูจิต ตรีรัตนพันธ์. (2560). *การคิดเชิงออกแบบ: เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ*. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC). <http://resource.tcdc.or.th/ebook/Design.Thinking.Learning.by.Doing.pdf>

Svendsen, S., & Løber, L. (2020). *The big picture/Academic writing: The one hour guide* (3rd digital ed.). Hans Reitzel Forlag. [https://hansreitzel.dk/soeg/the-big-picture-\(i-bog\)-i-bog-53615-9788741280615](https://hansreitzel.dk/soeg/the-big-picture-(i-bog)-i-bog-53615-9788741280615)

3) ผู้แต่ง 3 คน

ชื่อ/สกุล, /ชื่อ/สกุล, /และชื่อ/สกุล. / (ปีพิมพ์). /ชื่อเรื่อง/ (พิมพ์ครั้งที่). /สำนักพิมพ์. / (URL) (ถ้ามี)
Surname, /Name /, Surname, /Name, /& Surname, /Name. / (Year of Publication). / Title / (Edition). / Publisher. / (URL) (if any)

ตัวอย่าง

วันชัย สุขตาม, จิรายุ ทรัพย์สิน, และ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2564). *รัฐศาสตร์ แนวคิดพื้นฐานสู่การปฏิบัติในยุคดิจิทัล*. โฟร์เพช.

Ary, D., Jacobs, L. C., Irvine, A. K. S., & Walker, D. A. (2018). *Introduction to research in education*. Cengage Learning.

3.1.2 หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI

ชื่อ/สกุล. / (ปีพิมพ์). /ชื่อเรื่อง/ (พิมพ์ครั้งที่). /สำนักพิมพ์. / <https://doi.org/เลข DOI>
Surname, /Name. / (Year of Publication). / Title / (Edition). / Publisher. / <https://doi.org/DOI number>

ตัวอย่าง

Jackson, L. M. (2019). *The psychology of prejudice: From attitudes to social action* (2nd ed.). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000168-000>

3.2 วารสาร

1) บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI

ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/เลขหน้า.

Surname,/Name./(Year of Publication)/Article title./Journal name,/Year number(Issue number),/Page number.

ตัวอย่าง

ณัฐวดี บุญครอง, อธิมาตร เพิ่มพูน, และวันชัย สุขตาม. (2565). ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดตั้งวิสาหกิจ ชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านทุ่งโก. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 6(1), 27–40.

Chawla, L. (1994). Editor's note. *Children's Environment*, 2(11), 3. Sillick, T. J., & Schutte, N. S. (2006). Emotional intelligence and self-esteem mediate between perceived early parental love and adult happiness. *E-Journal of Applied Psychology*, 2(2), 38–48. <http://ojs.lib.swinedu.au/index.php/ejap>

2) บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI

ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/เลขหน้า./<https://doi.org/เลข DOI>

Surname,/Name./(Year of Publication)/Article title./Journal name,/Year number(Issue number),/Page number./<https://doi.org/DOI number>

ตัวอย่าง

ปรเมษฐ์ ลีจันทา, วีรพงษ์ นิทะรัมย์, และ อลิสา สุวรรณัง. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหลังจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 บ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 1(1), 45–56. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.4>

Herbst-Damm, K. L., & Kulik, J. A. (2005). Volunteer support, marital status, and the survival times of terminally ill patients. *Health Psychology*, 24, 225–229. <https://doi.org/10.1037/0278-6133.24.2.225>

3.3 หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ชื่อ/สกุล/(ปี,/วันที่/เดือน). ชื่อคอลัมน์/ชื่อหนังสือพิมพ์/เลขหน้า/(URL) (ถ้ามี)

Surname,/Name./(Year,/Date/Month). Column name./Newspaper name,/Page number./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

พงษ์พรรณ บุญเลิศ. (2561, 15 สิงหาคม). เติลนิวิธส์ว่าไรต์: 'สื่อพิพธิภันท์' เชื่อมยุคสมัย เข้าถึงด้วย
'มิติ ใหม่' อินเทอร์เน็ต. *เติลนิวิธส์*, 4. [http://lib.edu.chula.ac.th/
fileroom/cu_formclipping/drawer006/general/data0013/00013005.pdf](http://lib.edu.chula.ac.th/fileroom/cu_formclipping/drawer006/general/data0013/00013005.pdf)

Brody, J. E. (2007, December 11). Mental reserves keep brain agile. *The New York Times*.
<https://www.nytimes.com>

3.4 วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

1) วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์ หรือ
วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]./ชื่อมหาวิทยาลัย.
Surname,/Name./(Year published)./Thesis title/[Unpublished doctoral dissertation or Unpublished
master's thesis]./University name.

ตัวอย่าง

รัฐธรรมนุญ รุ่งเรือง. (2561). *บทบาทที่เหมาะสมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตย
ในชุมชน เขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์*[วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Jung, M. S. (2014). *A structural equation model on core competence of nursing students*
[Unpublished doctoral dissertation]. Choong–Ang University.

2) วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์

ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, /ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL
Surname,/Name./(Year published)./Thesis title/[Doctoral dissertation or Master's thesis, /University
name]./Website name./URL

ตัวอย่าง

วรารณณ์ โพธิ์ศรีประเสริฐ. (2545). *การพัฒนาโปรแกรมการปรับปรุงการพูดสำหรับครูปฐมวัยโดยใช้
เทคนิคการละคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn
University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/302>

Ata, A. (2015). *Factor effecting teacher–child communication skill & self–efficacy beliefs: An
investigation on preschool teachers* [Master's thesis, Middle East Technical University].
Middle East Technical University Library.

<http://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12619101/index.pdf>

3.5 รายงานการประชุมเชิงวิชาการที่มี Proceedings

ชื่อ/สกุล/(ปี)./ชื่อบทความ./ในชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.),/ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่อการประชุม/(น./เลขหน้า)./ฐานข้อมูล./https://doi.org/เลข DOI (ถ้ามี) หรือ (URL) (ถ้ามี)
Surname./Name./ (Year)./Article title./In/Editor's name/(Editor)./Conference topic title./Conference name/(Page number)./Database./https://doi.org/DOI number (if any) or (URL) (if any)

ตัวอย่าง

ภัทราภรณ์ แก้วกุล, ณัฐปภัสร์ ฉลาดมาก, และ อภิชากร ดวงแขเพ็ญศิริกุล. (2563). รูปแบบการถ่ายทอดภูมิปัญญาอาหารประเพณีประดอกระเทียมแค บ้านจารย์อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์. ใน จิรายุ ทรัพย์สิน (บ.ก.), *New Normal New Life : กระบวนทัศน์ใหม่เพื่อสืบสานอัตลักษณ์สร้างสรรค์ภูมิปัญญาสู่การพัฒนาท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชา*. การประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 3 (น. 815-524). คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Katz, I., Gabayan, K., & Aghajan, H. (2007). A multi-touch surface using multiple cameras. In J. Blanc-Talon, W. Philips, D. Popescu, & P. Scheunders (Eds.), *Lecture notes in computer science: Vol. 4678. Advanced concepts for intelligent vision systems* (pp. 97-108). Springer-Verlag. [https://doi.org/ 10.1007/978-3-540-74607-2_9](https://doi.org/10.1007/978-3-540-74607-2_9)

3.6 รายงาน

1) รายงานที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น

ชื่อหน่วยงาน/(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์/(URL) (ถ้ามี)
Agency name./ (Year published)./Title./Publisher./ (URL) (if any)

ตัวอย่าง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2561). *รายงานประจำปี 2561*. 21 กันยายน.

https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc_annual_report_2561.pdf

National Cancer Institute. (2019). *Taking time: Support for people with cancer* (NIH Publication No. 18-2059). U.S. Department of Health and Human Services, National Institutes of Health. <https://www.cancer.gov/publications/patient-education/takingtime.pdf>

2) รายงานที่จัดทำโดยผู้เขียนรายบุคคลสังกัดหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น

ชื่อ/สกุล/(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์/(URL) (ถ้ามี)
Surname./Name./ (Year published)./Title./Publisher./ (URL) (if any)

ตัวอย่าง

สุมาลี ตั้งคณานุรักษ์, อรทัย วิมลโนธ, และ เกรียงไกร นะจร. (2559). *การวิจัยและพัฒนา รูปแบบเพื่อการพัฒนาความรับผิดชอบ การควบคุมและควมมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

Lipsey, M. W., Farran, D. C., & Hofer, K. G. (2015). *A randomized control trial of a statewide voluntary prekindergarten program on children's skills and behaviors through third grade.* Vanderbilt University, Peabody Research Institute.

3.7 เว็บไซต์

ชื่อ/สกุล./(ปี,/วัน/เดือนที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL
Surname./Name./(Year,/Day/Month published)./Article title./Website name./URL

ตัวอย่าง

เอนอชฌา วัฒนบุรณนท. (2554, 27 เมษายน). *การจัดการเรียนรู้อุซซศึกษา.* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Chulapedia). <http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=การจัดการเรียนรู้อุซซศึกษา>
Centers for Disease Control and Prevention. (2018, August 22). *Preventing HPV associated cancers.* https://www.cdc.gov/cancer/hpv/basic_info/prevention.htm

3.8 ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อกฎหมาย./(ปี,/วัน/เดือน)./ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม/เลขเล่ม/ตอนที่/เลขตอน./หน้า/เลขหน้า.
Legal name./(Year,/Day/Month)./Government Gazette./Volume/Volume number/Section/Section number./Page/Page number.

ตัวอย่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-90.
พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 13 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 135 ตอนที่ 33 ก. หน้า 1-18.
พระราชบัญญัติประถมศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2505. (2505, 27 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* (ฉบับพิเศษ). เล่ม 79 ตอนที่ 67. หน้า 24-31.

หมายเหตุ : ที่มาของรูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงและศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์นวัตกรรมการศึกษา สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สิงหาคม 2564). *การอ้างอิงสารสนเทศตาม "Publication Manual of the American Psychological Association"* (7th Edition). Thaijo. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDUCU/article/view/153329/111738>

เทมเพลต สำหรับบทความวิจัย

[ชื่อเรื่องภาษาไทย]

[ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ]

[ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่1]

[ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่1]

[หน่วยงานที่สังกัดภาษาไทยผู้เขียนคนที่1]

[หน่วยงานที่สังกัดภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่1]

[ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่2]

[ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่2]

[หน่วยงานที่สังกัดภาษาไทยผู้เขียนคนที่2]

[หน่วยงานที่สังกัดภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่2]

และ[ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่3]

[ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่3]

[หน่วยงานที่สังกัดภาษาไทยผู้เขียนคนที่3]

And [หน่วยงานที่สังกัดภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่3]

*Corresponding author, e-mail: [ใส่อีเมลผู้เขียนหลัก]

บทคัดย่อ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

คำสำคัญ: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด] [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

Abstract

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

Keywords: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด], [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด],

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

บทนำ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ถ้ามี)

[ดับเบิลคลิกเพื่อเพิ่มกรอบรูปภาพ]

รูปที่ 1 [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

การวิเคราะห์ข้อมูล

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ผลการวิจัย

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ตารางที่ 1 [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

การแสดงความไม่สามารถขย	การแสดงความไม่สามารถขย	การแสดงความไม่สามารถขย
การแสดงความไม่สามารถขย	การแสดงความไม่สามารถขย	การแสดงความไม่สามารถขย
การแสดงความไม่สามารถขย	การแสดงความไม่สามารถขย	การแสดงความไม่สามารถขย
การแสดงความไม่สามารถขย	การแสดงความไม่สามารถขย	การแสดงความไม่สามารถขย
การแสดงความไม่สามารถขย	การแสดงความไม่สามารถขย	การแสดงความไม่สามารถขย

ที่มา: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด] (ถ้ามี)

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

สรุปและอภิปรายผล

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

เอกสารอ้างอิง

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[ชื่อเรื่องภาษาไทย]

[ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ]

[ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่1]

[ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่1]

[หน่วยงานที่สังกัดภาษาไทยผู้เขียนคนที่1]

[หน่วยงานที่สังกัดภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่1]

[ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่2]

[ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่2]

[หน่วยงานที่สังกัดภาษาไทยผู้เขียนคนที่2]

[หน่วยงานที่สังกัดภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่2]

และ[ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่3]

[ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่3]

[หน่วยงานที่สังกัดภาษาไทยผู้เขียนคนที่3]

And [หน่วยงานที่สังกัดภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่3]

*Corresponding author, e-mail: [ใส่อีเมลผู้เขียนหลัก]

บทคัดย่อ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

คำสำคัญ: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด] [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

Abstract

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

Keywords: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด], [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด],

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

บทนำ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[เนื้อหาส่วนที่1ปูพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะกล่าวถึง]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[เนื้อหาส่วนที่2วิเคราะห์ข้อมูล/การโต้แย้งข้อเท็จจริง/การถกเถียง/การใช้เหตุผล/ใช้หลักฐานข้ออ้าง]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ตารางที่ 1 [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

การแสดงความไม่สามารถขยาย การแสดงความไม่สามารถขยาย การแสดงความไม่สามารถขยาย		
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
ที่มา: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด] (ถ้ามี)		

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[เนื้อหาส่วนที่3เสนอความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

บทสรุป

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

เอกสารอ้างอิง

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

แบบฟอร์มการส่งบทความ

แบบฟอร์มส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์

วารสารวิชาการจินตาสิต
(กรุณาส่งมาพร้อมกับบทความ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

หน่วยงาน.....คณะ.....

ขอส่งบทความ ☐ ภาษาไทย ☐ ภาษาอังกฤษ

ประเภท ☐ บทความวิจัย (Research Paper) ☐ บทความวิชาการ (Academic Paper)

ชื่อบทความ (ภาษาไทย)

.....

.....

ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ)

.....

.....

คำสำคัญ (ภาษาไทย)

.....

Keywords (ภาษาอังกฤษ)

.....

ที่อยู่ติดต่อ เลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร..... E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า บทความนี้ไม่เคยลงพิมพ์ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการเสนอ เพื่อพิจารณาตีพิมพ์
ในวารสารอื่น การละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความรับผิดชอบของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าได้รับทราบและยอมรับข้อกำหนดและ
นโยบายการพิจารณาตีพิมพ์บทความของวารสารวิชาการจินตาสิตแล้ว

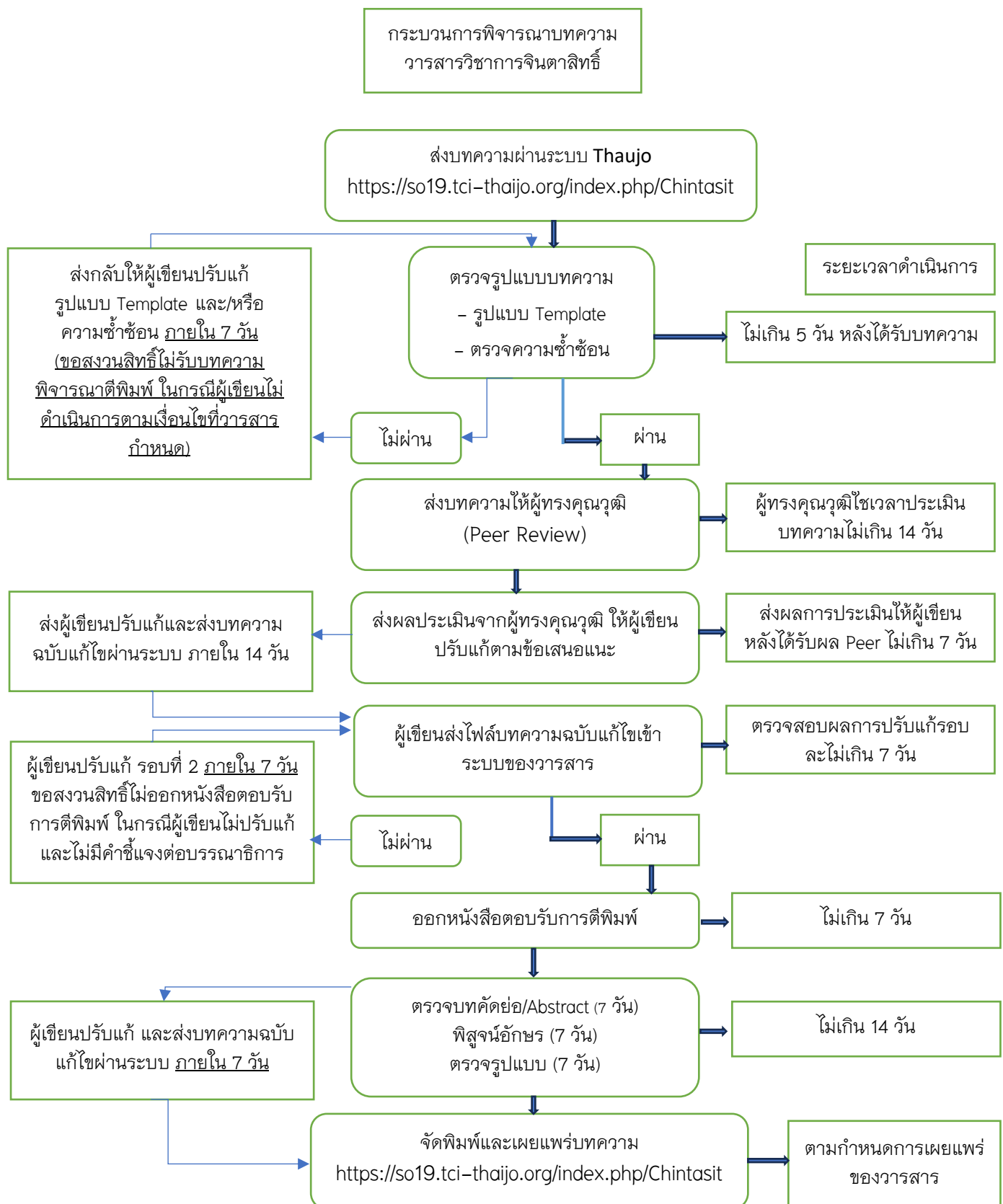
โปรดระบุ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมงานตามชื่อที่ระบุในบทความจริง

ลงนาม.....

(.....)

ขั้นตอนการทำงานของวารสาร

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้พิมพ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1 – 6 ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้พิมพ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)

กระบวนการพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการจินตาสิต ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ส่งบทความผ่านระบบ Thaijo <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/Chintasit>
2. การตรวจสอบรูปแบบบทความเบื้องต้นโดยกองบรรณาธิการ (1 สัปดาห์):
บทความที่ถูกส่งเข้ามาจะได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์โดยกองบรรณาธิการ ดังนี้
 - รูปแบบการจัดหน้า
 - การใช้ภาษา
 - การคัดลอกเลียนแบบ (ไม่เกินร้อยละ 25)
 - ความเพียงพอและความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิง
 - รูปแบบการเขียนอ้างอิง
 - ความซ้ำซ้อน

หากบทความดังกล่าวมีรูปแบบไม่เป็นไปตามที่วารสารฯ กำหนด หรือมีอัตราการซ้ำซ้อนสูงกว่าที่วารสารฯ กำหนด กองบรรณาธิการจะไม่รับบทความดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาซึ่งจะแจ้งผู้ประพันธ์ให้รับทราบต่อไป

3. ส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน (Peer Review) พิจารณาความถูกต้อง-เหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (1-2 สัปดาห์):

บทความที่ผ่านการพิจารณาขั้นที่ 1 แล้ว กองบรรณาธิการจะพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2-3 ท่าน เพื่อพิจารณาบทความดังกล่าวในรูปแบบ Double-Blind ก่อนดำเนินการทบทวนและจัดส่งบทความแก่ผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป โดยระดับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจะประกอบด้วย

- 3.1 สมควรได้รับการตีพิมพ์ (Accept)
- 3.2 สมควรได้รับการตีพิมพ์ โดยต้องมีการปรับแก้ไขเล็กน้อย (Accept with minor revision)
- 3.3 สมควรได้รับการตีพิมพ์ โดยต้องมีการปรับแก้ไขอย่างมาก (Accept with major revision)
- 3.4 ไม่สมควรได้รับการตีพิมพ์ (Reject)

4. ส่งผลประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ (1-2 สัปดาห์):

เมื่อกองบรรณาธิการได้รับผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิครบถ้วนแล้ว จะดำเนินการพิจารณาและสรุปผลอีกครั้ง โดยบทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ ต้องได้รับผลเป็น Accept หรือ Accept with minor revision ส่วนบทความที่ได้รับผลเป็น Accept with major revision บรรณาธิการจะเป็นผู้พิจารณาชี้ขาด และบทความที่ได้รับผลเป็น Reject จะไม่ได้รับการอนุมัติให้ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการจินตาสิต โดยจะส่งผลประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ ตามขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ส่งผลการประเมินให้ผู้เขียนหลังได้รับผล Peer ไม่เกิน 7 วัน

4.2 ส่งผู้เขียนปรับแก้และส่งบทความฉบับแก้ไขผ่านระบบ ภายใน 14 วัน

5. ผู้เขียนส่งไฟล์บทความฉบับแก้ไขเข้าระบบของวารสาร (1-2 สัปดาห์):

บทความที่ได้รับการอนุมัติให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนดำเนินการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และความคิดเห็นเพิ่มเติมจากกองบรรณาธิการ (ถ้ามี) โดยผู้เขียนต้องดำเนินการแก้ไขให้ครบถ้วน และชี้แจงการปรับแก้ แล้วส่งบทความที่ปรับแก้แล้ว และเอกสารชี้แจงการปรับแก้กลับมายังกองบรรณาธิการภายในเวลาที่กำหนด การพิจารณาบทความฉบับปรับแก้ ดังนี้

5.1 ตรวจสอบผลการปรับแก้รอบละไม่เกิน ไม่เกิน 7 วัน

5.2 ผู้เขียนปรับแก้ รอบที่ 2 ภายใน 7 วันขอสงวนสิทธิ์ไม่ออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ ในกรณีผู้เขียนไม่ปรับแก้และไม่มีคำชี้แจงต่อบรรณาธิการ

6. ออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์

เมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความที่ปรับแก้แล้ว จะดำเนินการพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง หากบทความดังกล่าวได้รับการแก้ไขครบถ้วน จะรับรองการตีพิมพ์ และนำเข้าสู่กระบวนการจัดอาร์ตเวิร์คต่อไป ใช้เวลาดำเนินการไม่เกิน 7 วัน

7. ตรวจบทคัดย่อ/Abstract (1-2 สัปดาห์)

ก่อนดำเนินการจัดรูปเล่มเพื่อทำการเผยแพร่กองบรรณาธิการจะดำเนินการตรวจสอบบทคัดย่อ พิสูจน์อักษรและตรวจรูปแบบ ไม่เกิน 7 วัน และผู้เขียนปรับแก้และส่งบทความฉบับแก้ไขผ่านระบบฯ ภายใน 7 วัน

8. จัดพิมพ์และเผยแพร่บทความ

เมื่อบทความผ่านกระบวนการทั้งหมดที่วารสารกำหนดจะดำเนินการเผยแพร่ตามกระบวนการของแต่ละฉบับผ่าน วารสารวิชาการจินตาสิต